

UPPSALA
UNIVERSITET

Verksamhetsplan för Uppsala universitet

2021

Fastställd av konsistoriet 2020-06-17

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	Utgångspunkter, tillgängliga resurser och övriga förutsättningar	3
1.1	Utgångspunkter	3
1.2	Förutsättningar för verksamhetsplan 2021	4
1.3	Situationen med anledning av covid-19	5
1.4	Resurser	6
1.5	Riskanalyser	8
1.6	Övriga förutsättningar	9
2.	Utbildning och forskning för en bättre värld	10
2.1	Hållbar utveckling – samhällets viktigaste utmaning	10
2.2	Samverkan i utbildning och forskning	11
2.3	Lika villkor och jämställdhet – för attraktiva, öppna och inkluderande studie- och arbetsmiljöer	11
3.	Sex utvecklingsmål förnyar universitetets utbildnings- och forskningsprofil	13
3.1	Expandera utbildningen och stärk sambandet mellan utbildning och forskning	13
3.2	Utveckla forskningsexcellens och stärk förmågan att attrahera prestigefyllda bidrag i internationell konkurrens	14
3.3	Stärk gränsöverskridande och utmaningsdriven forskning	15
3.4	Samordna och kraftsamla universitetets resurser	16
3.5	Utnyttja potentialen vid Campus Gotland	16
3.6	Utveckla samverkan som en integrerad del av utbildning och forskning	17
4.	Strategiska prioriteringar för 2021–2023	19
4.1	Kvalitetsarbete	19
4.2	Internationalisering	20
4.3	Infrastruktur	20
4.4	Kompetensförsörjning och karriärsystem	21
4.5	Stöd och miljö	22
5.	Resursfördelning	24
5.1	Takbelopp och anslag	24
5.2	Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	24
5.3	Forskning och utbildning på forskarnivå	33
6.	Resurser för gemensamma stödfunktioner	44
6.1	Uppsala universitet Innovation	44
6.2	Uppsala universitet musik och museer	45
6.3	Kulturarvet m.m.	46
6.4	Universitetsgemensamma funktioner	47
6.5	Universitetsbiblioteket	49
7.	Lokalförsörjning	50
7.1	Universitetets lokalinnehav	50
7.2	Planering av framtida lokaler	50
7.3	Lokalprojekt under utredning	50

7.4	Lokalprojekt under genomförande _____	51
7.5	Internhyra _____	52
8.	Investeringar i anläggningstillgångar _____	54
8.1	Låneram och utrymme för anslagsfinansierade investeringar _____	54
8.2	Gemensam anslagsfinansiering av investeringar i lokalprojekt _____	55
9.	Konsistoriets beslut _____	56
10.	Bilagor _____	57

1. Utgångspunkter, tillgängliga resurser och övriga förutsättningar

1.1 Utgångspunkter

1.1.1 Uppsala universitets statuter

Uppsala universitet slår vakt om det fria kunskapssökandet i utbildning och forskning och värnar vetenskapens integritet, mångfald och kvalitet. Universitetets oberoende är en hörnsten för demokrati och en viktig förutsättning för individens frihet att välja utbildning och för forskningens möjlighet att bidra till hållbara lösningar på samhällets utmaningar. Universitetet vill bidra till en öppen och kunskapsbaserad samhällsdebatt där yttrandefrihet och mänskliga rättigheter är centrala utgångspunkter.

Akademisk frihet, kollegiala styrformer och studentinflytande är grundläggande principer vid universitetet. Alla medarbetare och studenter har ett gemensamt ansvar för universitetets utveckling. Verksamheten präglas av lika villkor. Den interna kulturen kännetecknas av en öppen, saklig och kritisk diskussion, där idéer och vetenskapliga teorier ständigt omformuleras och ifrågasätts. Vetenskapens trovärdighet och god forskningssed värnas. Universitetet ska bevara och utveckla sin mångfald, betydelse och synlighet i samhället.

Universitetet är reglerat som en statlig myndighet och med det följer lagstiftning om bland annat hur universitetet styrs och krav på en rättssäker handläggning av ärenden. Kollegialt inflytande har en central roll i organisationen. Universitetet har en beslutsstruktur, där akademiska ledare utses för fastställda tidsperioder på förslag av kollegier eller valda församlingar, och personer med vetenskaplig kompetens har majoritet i ledningsorgan som beslutar i frågor som rör innehåll och kvalitet i utbildning och forskning. Studenterna har en aktiv roll i verksamheten, är delaktiga i utvecklingen av utbildningen och deltar i beredning och beslut.¹

1.1.2 Mål och strategier för Uppsala universitet

Konsistoriet fastställde Mål och strategier för Uppsala universitet (UFV 2018/641) den 12 december 2019. Mål och strategier för Uppsala universitet ska bidra till att stärka universitetets ställning som världsledande lärosäte, dess position i samhället samt förmåga att genom ständig förnyelse möta dagens och morgondagens utmaningar.

Här beskrivs ambitioner och målsättningar för universitetet, på kort och lång sikt, samt grundläggande förutsättningar för att uppnå dem. Universitetets bredd, mångfald och decentraliserade beslutsorganisation gör det naturligt att lägga fast övergripande mål på universitetsgemensam nivå. Både konkretiseringen av målen och utformandet av strategierna för hur de ska uppnås hör till stor del hemma på mer verksamhetsnära nivå, inom vetenskapsområden, fakulteter och institutioner. Rektor har gett områdesnämnderna i uppdrag att implementera Mål och strategier för Uppsala universitet och utarbeta strategiska planer med indikatorer och måltal kopplade till dessa. Uppdraget ska redovisas till rektor senast den 3 maj 2021.

I Mål och strategier för Uppsala universitet slås fast att Uppsala universitets uppgift är att vinna och förmedla kunskap till mänsklighetens gagn och för en bättre värld. Universitetet är en del av och försvarar det öppna samhället. Utbildningen bidrar till samhällets kunskapsförsörjning och fostrar engagerade och kritiskt tänkande samhällsmedborgare. Den som genomgår en utbildning vid Uppsala universitet tillägnar sig kunskaper, färdigheter och förhållningssätt för att vara med och leda samhällets framtida utveckling och förnyelse, samt för fortsatt, livslångt lärande.

¹ Arbetsordning för Uppsala universitet. (UFV 2017/95) Fastställd av konsistoriet 2019-12-12

Genom forskning flyttar vi kunskapsfronten framåt och utvecklar metoder för att bättre förstå naturens, människans och samhällets grundfrågor, men bidrar också till att med vetenskaplig metodik utveckla lösningar och kunskapsunderlag i viktiga samhällsfrågor. Uppsala universitet är öppet gentemot det omgivande samhället. Samverkan är en integrerad del av forskning och utbildning och bidrar till hållbara lösningar på samhällets utmaningar.

Universitetet vilar på idén och grundhållningen att investeringar i utbildning och forskning bidrar till en bättre framtid. Universitetet ska med all sin bredd och samlade styrka stödja en hållbar utveckling, samverka med det omgivande samhället och verka för öppenhet och respekt.

1.2 Förutsättningar för verksamhetsplan 2021

Vid Uppsala universitet bedrivs utbildning och forskning inom tre vetenskapsområden: humaniora och samhällsvetenskap, medicin och farmaci samt teknik och naturvetenskap. Organisation och ansvarsfördelning regleras i arbets- och delegationsordningar.

Samhällets och politikens förväntningar på Uppsala universitet som statlig myndighet är att bedriva verksamhet av hög kvalitet, resurseffektivt och i enlighet med gällande rätt. Universitetet ska vidare på ett ansvarsfullt sätt hushålla med statens medel.

Grundläggande principer om öppenhet, legalitet, opartiskhet, fri åsiktsbildning, transparens och respekt gäller för universitetsanställda liksom för alla offentligtanställda.

Den övergripande inriktningen för verksamheten anges i Mål och strategier för Uppsala universitet (UFV 2018/641). Andra styrdokument för verksamhetsplaneringen är budgetunderlaget till regeringen för 2021-2023 samt den senaste riskanalysen. Verksamhetsplaneringen utgår också från riksdagens och regeringens krav och från vad som hittills är känt om de resurser som universitetet disponerar under kommande år.

I verksamhetsplanen beslutas om uppgifter och uppdrag. I verksamhetsplanen fördelas också de resurser som riksdag och regering anvisar universitetet genom årliga beslut om budgetproposition och regleringsbrev. Det innebär att anslagsramar för områdesnämnderna samt budgetramar för de universitetsgemensamma funktionerna fastställs. Dessa ramar fördelas sedan i områdesnämnders, och i förekommande fall fakultetsnämnders, verksamhetsplaner vidare till institutionerna.

För att stärka den långsiktiga strategiska planeringen omfattar verksamhetsplanen de närmaste tre åren. Beslut om resursfördelning gäller det närmast följande året, 2021, eftersom regeringens resurstilldelningsbeslut är ettårigt. Därutöver anges planeringsförutsättningar för de två följande åren, 2022 och 2023. Planeringsförutsättningarna baseras på det som hittills är känt och ska betraktas som en inriktning.

1.2.1 Nationella förutsättningar

Verksamhetsplanen för 2021-2023 utgår från tillgängliga planeringsförutsättningar i budgetpropositionen 2020. I september läggs budgetpropositionen för 2021. Eventuella förändringar i förhållande till nu kända planeringsförutsättningar hanteras i beslut om justeringar i konsistoriets verksamhetsplan vid sammanträdet i november. Om förändringarna är av mindre omfattning fattas justeringsbeslutet av rektor under hösten i samband med fastställandet av den kompletterande verksamhetsplanen.

I de forskningspolitiska propositionerna anges särskilda förutsättningar för universitetets verksamhet. För närvarande pågår arbetet med propositionen för tidsperioden 2021 till 2024, vilken lämnas av regeringen under hösten 2020. Universitetet lämnade ett inspel till regeringens forskningspolitik i oktober 2019 (UFV 2019/1239).

1.2.2 Tidplan

Verksamhetsplaneringen inför 2021 har följande tidplan:

15 apr	Ekonomisk vårproposition för 2021 och vårändringsbudget för 2020
17 jun	Konsistoriet fastställer verksamhetsplan för 2021
20 sep	Budgetproposition för 2021 och höständringsbudget för 2020
10 nov	Sista dag för områdesnämnder och fakultetsnämnder att fatta beslut om verksamhetsplan för 2021
12 nov	Konsistoriet fastställer vid behov justeringar i verksamhetsplanen för 2021. Dessförinnan ska rektor fastställa den kompletterande verksamhetsplanen för 2021.
Nov	Institutionerna lägger budget för 2021
Dec	Regleringsbrev för 2021

Beslut om verksamhetsplaner i områdes- och fakultetsnämnder ska föregås av förhandling i enlighet med MBL.

1.3 Situationen med anledning av covid-19

Under perioden 18 mars till och med den 14 juni 2020 bedrevs undervisning och examination vid universitetet på distans i enlighet med rekommendationer från Folkhälsomyndigheten.

Rekommendationerna togs bort från och med den 15 juni vilket återigen möjliggör campusbaserad utbildning. Med anledning av de osäkerheter som föreligger efter utbrottet av covid-19 ligger gällande principer fast i verksamhetsplanen för 2021 för att skapa så stabila och långsiktiga planeringsförutsättningar som möjligt i ett i övrigt osäkert läge.

Verksamheter inom universitetet påverkas på olika sätt av covid-19-utbrottet. Verksamheter med många avgiftsbetalande studenter riskerar intäktsbortfall. Omfattningen av forskningsbidrag från forskningsfinansiärer som är beroende av avkastning för finansiering av bidrag riskerar att påverkas negativt. Samtidigt är bedömningen att antalet svenska studenter ökar. Även vissa kostnader minskar då konferenser, seminarier och resor ställs in. Mycket bedöms kunna hanteras inom vetenskapsområden, fakulteter och institutioner, men även på universitetsnivå planeras för beredskap för att kunna stödja verksamheter som får betydande negativa effekter av covid-19-situationen.

Regeringen föreslår i vårändringsbudgeten 2020 (prop. 2019/20:99) att universitet och högskolor tilldelas ökade anslag för att bereda fler personer plats i högskolan, detta mot bakgrund av det förändrade läget på arbetsmarknaden. Satsningen består huvudsakligen av fyra delar:

1. Sommarkurser – tillfällig utbyggnad under 2020 som totalt uppgår till 127 mnkr.
2. Behörighetsgivande utbildning "basår" – satsningen omfattar 2020 (240 mnkr) och 2021 (480 mnkr).
3. Fler studenter i högskolan – permanent utbyggnad omfattande 111 mnkr för 2020 och 222 mnkr från 2021 och framåt.
4. Stärkt distansundervisning och öppen nätbaserad utbildning – tillfällig utbyggnad under 2020 som totalt uppgår till 50 mnkr.

Uppsala universitet tilldelas 18,2 mnkr för sommarkurser och 9,5 mnkr för basår för 2020 respektive 18,4 mnkr för 2021. Tilldelningen för permanent utbyggnad uppgår till 6,5 mnkr för 2020 och 13,1 mnkr för 2021 och framåt. För distansundervisning och öppen nätbaserad utbildning tilldelas Uppsala universitet 3,6 mnkr för 2020. Medlen för 2020 har fördelats till områdesnämnderna efter beslut av rektor på uppdrag av konsistoriet. Medlen för 2021 och framåt fördelas i denna verksamhetsplan (se avsnitt 5).

Regeringen har aviserat ytterligare utbyggnad i en extrabudget (EÄB7, prop. 2019/20:167). Utbyggnaden omfattar:

1. Ytterligare en satsning på permanenta platser till utbildningar som leder till bristyrken – totalt 112 mnkr 2020 och 225 mnkr från och med 2021.
2. Medel för en särskild satsning på livslångt lärande – tillfällig utbyggnad under 2020 som totalt uppgår till 130 mnkr.
3. Satsning på korta kurser för yrkesverksamma – tillfällig utbyggnad under 2020 som totalt uppgår till 30 mnkr.

Det har inte inkommit någon uppgift om hur stor del som tilldelas Uppsala universitet när det gäller satsningar i extrabudgeten.

1.4 Resurser

1.4.1 Takbelopp och anslag

Uppsala universitet disponerar takbelopp och anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt basresurs och anslag för forskning och utbildning på forskarnivå. I regleringsbrev ges universitetet även särskilda uppdrag. För vissa av uppdragen disponerar universitetet riktade anslag och uppföljning görs i årsredovisningen. I bilaga 1 finns en sammanställning av de anslag som Uppsala universitet tilldelas direkt från regeringen respektive via Kammarkollegiet.

Pris- och löneomräkningen (PLO) för 2021 uppgår till 1,72 procent. Universitetet använder samma PLO internt, vilket innebär att samtliga anslag som PLO-uppräknas räknas upp med 1,72 procent för 2021.

För 2022 och 2023 är planeringsförutsättningen en PLO på 1,61 respektive 1,60 procent. PLO-satserna för 2022 och 2023 är dock osäkra.

1.4.2 Forskningsfinansiering från externa bidragsgivare

Bidrag från externa finansörer står för något mer än hälften av forskningsfinansieringen och är en viktig förutsättning för universitetets forskningsverksamhet. För 2021 förväntas de externa bidragsintäkterna uppgå till 2 598 mnkr enligt budgetunderlaget 2021-2023.

Bidragen söks i konkurrens och beviljade medel disponeras av ansvarig institution. Beviljade bidragsmedel betalas ut enligt bidragsgivarens villkor. Ett oförbrukat bidrag uppstår när en bidragsinbetalning erhållits men den forskning som bidraget avser ännu inte genomförts. Ett oförbrukat bidrag är medel som ännu ej tagits i anspråk och utgör en skuld till bidragsgivaren. Om ett projekt avslutas med överskott ska antingen överskjutande del betalas tillbaka till bidragsgivaren eller resultatföras (under förutsättning att berörd institution kommer överens med bidragsgivaren om att få behålla överskottet). När ett överskott resultatförs innebär det att myndighetskapitalet ökar. Vid utgången av 2019 uppgick de oförbrukade bidragen till 2 051 mnkr (2018: 2 023 mnkr), vilket motsvarar 82 procent av en årsförbrukning. Bedömningen är att den nivån i stort sett upprätthålls under åren 2021-2023. Utvecklingen av de oförbrukade bidragen följs upp löpande.

1.4.3 Myndighetskapital

Universitetet hade vid utgången av 2019 ett myndighetskapital på 1 121 mnkr (2018: 1 195 mnkr), vilket motsvarar 15,4 procent av omsättningen (2018: 15,7 procent). Alla tre vetenskapsområden hade ett positivt myndighetskapital (se tabell 1.1).

Tabell 1.1 Myndighetskapital per vetenskapsområde och verksamhetsgren 2019, procent av omsättning. Procentsats för 2018 inom parentes.

Vetenskapsområde	Forskning och utbildning på forskarnivå	Utbildning på grundnivå och avancerad nivå
Humaniora och samhällsvetenskap	8 (10)	5 (8)
Medicin och farmaci	12 (15)	13 (14)
Teknik och naturvetenskap	13 (14)	15 (12)

Myndighetskapital utgörs av samlade resultat från tidigare år och ska ingå i verksamhetsplanering och budgetering på samma sätt som övriga medel. Det är rimligt att universitetet har ett visst myndighetskapital för att upprätthålla en handlingsberedskap för förnyelse, oförutsedda händelser och förändringar i regeringens styrning.

Universitetets myndighetskapital ska ligga inom intervallet 5–15 procent av omsättningen (mätt i kostnader) inom forskning och utbildning på forskarnivå² och 5–10 procent inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå³. Skillnaden mellan forskning och utbildning motiveras av att forskningsfinansieringen till mer än hälften består av tidsbegränsade externa medel, medan utbildningen i hög grad finansieras med mer förutsägbara statsanslag.

Myndighetskapitalet ska inom respektive vetenskapsområde ligga inom intervallet 0–15 procent av omsättningen inom forskning och utbildning på forskarnivå och 0–10 procent inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Gränser för myndighetskapitalets omfattning på institutionsnivå fastslås av områdes-/fakultetsnämnder.

Myndighetskapital som överstiger angivna intervall överförs från områdesnämnd till rektor enligt nedanstående principer.

Efter bokslutet varje år återförs hälften av beloppet som överstiger 15 procent inom forskning och utbildning på forskarnivå samt hälften av beloppet som överstiger 10 procent inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Överföring av myndighetskapital fastställs i enlighet med dessa principer i ett rektorsbeslut efter varje avslutat budgetår. Återtagna medel kommer att fördelas i rektorsbeslut. Efter bokslutet 2019 återtog totalt 9,8 mnkr inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå varav 1,8 mnkr från vetenskapsområdet för medicin och farmaci och 8 mnkr från vetenskapsområdet för teknik- och naturvetenskap.

Vetenskapsområden med myndighetskapital som efter ett bokslut understiger angivna intervall ska fastställa en åtgärdsplan och överlämna till rektor.

Uppdrag till områdesnämnderna:

- Att fastställa intervall för tillåtet myndighetskapital på institutionsnivå. Områdesnämnderna ska även tillse att det finns ett regelverk för överföring av myndighetskapital överstigande tillåtna intervall från institution till områdes- eller fakultetsnämnd.

² Verksamhetsgren 200, 210, 220 och 230

³ Verksamhetsgren 100, 110, 111, 112, 130 och 131

1.5 Riskanalyser

1.5.1 Intern styrning och kontroll

Universitetet genomför i enlighet med förordning (2007:603) om intern styrning och kontroll årligen en riskanalys för att identifiera omständigheter som kan leda till att universitetet inte når sina mål.

Riskanalysen är en integrerad del av verksamhetsplaneringen. I riskanalysen har ett antal risker bedömts som allvarliga. För att minska dessa risker har åtgärder tagits fram. Åtgärderna följs upp och inför varje riskanalys görs en förnyad bedömning av sannolikheten för att en viss risk inträffar och konsekvenserna av detta.

Riskerna identifierade av vetenskapsområdena, universitetsförvaltningen eller i rektors utökade ledningsråd hanteras antingen i den ordinarie verksamhetsplaneringen eller i dialog med regeringen och med externa aktörer såsom finansiärer, regioner och kommuner. De risker som bedömdes vara allvarliga i den universitetsövergripande riskanalys som genomfördes av rektors utökade ledningsråd 2019 (UFV 2019/2130) var:

- Risk för minskad rådighet som en sammantagen effekt av beroende av externa medel, medfinansieringskrav, större ansvar att finansiera forskningsinfrastruktur samt styrda forskningspolitiska satsningar.
- Ersättningen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå urholkas.
- Risk för att stress och psykisk ohälsa hos studenter har en negativ påverkan på studieresultaten och kvaliteten i utbildningen.
- Risk för svårighet att hantera stora infrastruktursatsningar och prioritera lokaler, vilket kan medföra att forskningsinfrastrukturen blir otillräcklig och/eller underfinansierad.
- Risk för ökad kunskapsresistens i samhället gör att tilliten till vetenskaplig forskning och universitetet mer generellt försvagas. (Ny risk)

I bilaga 5 finns en utförligare beskrivning av riskerna. Där redovisas även genomförda och planerade åtgärder.

1.5.2 Risk- och sårbarhetsanalys

Arbete med risk- och sårbarhetsanalyser ingår som en central del i universitetets säkerhetsarbete. Som statlig myndighet ska Uppsala universitet årligen, enligt 9 § i förordning (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap, analysera om det finns sådan sårbarhet eller sådana hot och risker inom myndighetens ansvarsområde som synnerligen allvarligt kan försämra förmågan till verksamhet inom sitt ansvarsområde. Den årliga risk- och sårbarhetsanalysen ger ett underlag för att skapa ökad förmåga i svåra händelser och för att identifiera hot och risker i god tid så att det finns beredskap att hantera det.

Det finns en organisation som är utbildad och övad för svåra händelser som exempelvis den situation som nu uppstått med utbrottet av covid-19. Universitetets hantering av pandemin inleddes den 23 januari 2020 och har pågått sedan dess.

Uppsala universitet arbetar för närvarande med sin första säkerhetsskyddsanalys enligt Säkerhetsskyddsförordningen (2018:658). Universitetet har för avsikt att hemställa till utbildningsdepartementet att bli upptagen i säkerhetsskyddsförordningen för att skapa handlingsfrihet i arbetet med att skydda det skyddsvärda.

1.6 Övriga förutsättningar

1.6.1 Lönebikostnader (LBK)

Med nu kända uppgifter om arbetsgivaravgifter och en beräkning av kostnader som följer av kollektivavtal som tecknats på det statliga området för statens avtalsförsäkringar, ålderspension och avgifter till partsorgan är bedömningen att lönebikostnaderna (LBK) kommer att uppgå till 53 procent för 2021 (se bilaga 2), vilket är en ökning med en procentenhet jämfört med 2020. Det beror på att avgifterna för pensioner fortsätter att öka.

Rektor fastställer slutlig LBK för 2021 under hösten 2020 i den kompletterande verksamhetsplanen för 2021.

1.6.2 Internränta

Universitetets internränta följer den ränta som universitet erhåller/betalar till Riksgälden. Riksgäldens räntesatser på ränte- och avistakonton följer i sin tur vanligtvis Riksbankens reporänta. På grund av det mycket osäkra läget sträcker sig Riksbankens prognos endast ett år fram i tiden, dvs till våren 2021. Prognosen visar ett ränteläge på 0 procent men med ett osäkerhetsintervall om drygt +/- 1 procent.

Rektor fastställer internräntan för 2021 under hösten 2020 i den kompletterande verksamhetsplanen för 2021 och gör vid behov justeringar under året.

1.6.3 Internhyra

Den verksamhet som nyttjar en viss lokal finansierar internhyran (lokaltjänstkostnaden), vilket innebär att såväl anslags-, bidrags- som uppdragsfinansierad verksamhet bidrar till lokalkostnaderna i samma utsträckning som lokalerna nyttjas. Samtliga finansörer, såväl statliga som privata, ska finansiera internhyran (lokaltjänstkostnaden). Om internhyran (lokaltjänstkostnaden) inte kan täckas inom den bidragsfinansierade verksamheten kan områdesnämndernas anslag för forskning och utbildning på forskarnivå användas för medfinansiering. Inom avgiftsfinansierad verksamhet ska full kostnadstäckning tillämpas.

Rektor fastställer påslaget för de interna kostnader som ingår i internhyran (lokaltjänstkostnaden) för 2021 under hösten 2020 i den kompletterande verksamhetsplanen för 2021 (se avsnitt 7).

1.6.4 Full kostnadstäckning avgiftsfinansierad verksamhet

Avgiftsfinansierad verksamhet⁴ som bedrivs enligt bemyndigande i regleringsbrevet har krav på full kostnadstäckning. Enligt regleringsbrevet avseende universitet och högskolor ska en myndighet som har ett ackumulerat överskott som uppgår till mer än 10 procent av den avgiftsbelagda verksamhetens omsättning i årsredovisningen redovisa hur överskottet ska disponeras. Universitetets ackumulerade överskott i de avgiftsbelagda verksamheterna uppgick vid 2019 års utgång till 77 mnkr vilket innebär att det översteg 10 procent.

Uppdrag till områdesnämnderna:

- Den områdesnämnd vars ackumulerade överskott överstiger 10 procent av den avgiftsbelagda verksamhetens omsättning ska efter bokslutet 2020 upprätta en åtgärdsplan på områdesnivå som visar hur överskotten ska användas i verksamheten. Åtgärdsplanen ska lämnas till rektor.

⁴ Beställd utbildning, uppdragsutbildning, utbildning avgiftsstudenter och uppdragsforskning

2. Utbildning och forskning för en bättre värld

Universitetet ska med all sin bredd och samlade styrka stödja en hållbar utveckling, samverka med det omgivande samhället och verka för öppenhet och respekt. I Mål och strategier för Uppsala universitet lyfts hållbar utveckling, lika villkor och samverkan som tre utgångspunkter för verksamheten.

2.1 Hållbar utveckling – samhällets viktigaste utmaning

Dagens och morgondagens samhällsutmaningar handlar i hög grad om att samhällets utveckling måste vara hållbar. Som fullskaligt forskningsuniversitet står Uppsala universitet väl rustat att bidra till en hållbar utveckling, med djupa specialkunskaper och en kompetensbas som spänner över ett brett fält av ämnesområden. För att denna potential fullt ut ska komma till uttryck fordras att den nödvändiga ämnesspecialiseringen kompletteras med ökade insatser för att initiera och genomföra gränsöverskridande utbildning och forskning, liksom vidareutveckling av universitetets många samverkansytor.

Uppsala universitets ambition är att ta en ledande roll på vägen mot ett mer hållbart samhälle. Den utbildning och forskning som universitetet bedriver omsätts i nya kunskaper, bättre teknik, utvecklade samhällsorganisation och förändrade beteendemönster.

Det finns ett strategiskt råd för hållbar utveckling och ett rektorsråd utsedd av rektor.

Inom utbildning arbetar universitetet med att ta fram verktyg samt goda exempel på hur frågor om hållbar utveckling kan integreras i kurser och program. Vidare är hållbar utveckling en av de aspekter som bedöms i universitetets kvalitetsutvärderingar.

Forskning till stöd för en hållbar utveckling samhällsutveckling bedrivs bland annat inom förnybar energi och energilagring med starka grupperingar inom exempelvis artificiell fotosyntes, batterier, solceller samt vatten-, våg- och vindkraft. Andra forskningsområden är klimatförändring och biologisk mångfald och universitetet har även starka forskningsmiljöer inom såväl kvinnosjukvård och biologin bakom psykisk sjukdom, som inom psykologi, teologi och genusvetenskap, vilka alla kan bidra till ett hållbart samhälle ur ett folkhälsoperspektiv. Uppsala University Sustainability Initiatives (UUSI) inrättades 2018 och ska under perioden 2018-2022 stärka universitetets forskningsmiljöer inom hållbar utveckling genom att stimulera gränsöverskridande forskningssamarbeten, samt stödja och utveckla ett antal forskningsinitiativ med fokus på hållbar utveckling. Finansieringen av gemensamma initiativ framgår av tabell 5.15.

Universitetet ska också i sin egen verksamhet utgå ifrån ett hållbarhetsperspektiv. Det innebär att universitetet ska vara ett föredöme avseende hanteringen av ändliga resurser och aktivt arbeta med sin egen klimatpåverkande verksamhet. För närvarande revideras universitetets miljöplan i syfte att öka ambitionsnivån i det interna miljöarbetet. Rektor har avsatt 2 mnkr för 2020 och 2021 för att stödja insatser som minskar universitetets klimatpåverkan, en satsning som kan permanentas om den faller väl ut. Vidare arbetar universitetet tillsammans med kommunen kring hållbar samhällsbyggnad och har även slutit en överenskommelse med Akademiska hus med hållbara campus som ett tema.

För att stärka hållbarhetsinsatserna har rektor beslutat om att inrättat ett så kallat Green Office. Det är en fysisk mötesplats för studenter, anställda och allmänhet där idéer och projekt kring universitetets miljö- och hållbarhetsarbete fångas upp och omsätts i konkret handling.

Uppdrag till rektor och områdesnämnderna:

- Att öka insatserna för att initiera och genomföra gränsöverskridande utbildning och forskning, liksom vidareutveckling av universitetets många samverkansytor inom hållbar utveckling.
- Att bidra till universitetets interna miljöarbete genom att vara ett föredöme avseende hanteringen av ändliga resurser och aktivt arbeta med att minska sin egen klimatpåverkan.

2.2 Samverkan i utbildning och forskning

Universitetet verkar mitt i det samhälle som det är en del av. I både utbildning och forskning är kontakter och samspel med olika aktörer i samhälle och näringsliv avgörande. Samverkan är ett medel för att den akademiska kunskapsbasen ska få genomslag och komma till nytta i samhället, och inspirerar samtidigt utbildningens och forskningens förnyelse.

Samverkan med det omgivande samhället, lokalt, nationellt och internationellt, är en självklar och integrerad del av utbildningen och forskningen. Inom ett brett universitet är det naturligt att samverkan tar olika form och innehåll inom olika ämnen. I grunden är dock samverkan av lika stor betydelse för alla delar av universitetet, oavsett om den sker med företag, myndigheter, kommun och region eller civilsamhällets organisationer. För all samverkan är utgångspunkten att den sker med respekt för vetenskaplig integritet och förståelse för att universitetet arbetar under andra villkor och med andra mål än företag och andra samverkanspartners.

Prioriteringar inom samverkan samt uppdrag till rektor och områdesnämnder återfinns i avsnitt 3.6.

2.3 Lika villkor och jämställdhet – för attraktiva, öppna och inkluderande studie- och arbetsmiljöer

Lika villkor är en rättighetsfråga för individen och en kvalitetsfråga för universitetet. Ett lika villkorsperspektiv ska integreras i alla delar av verksamheten och universitetets studie- och arbetsmiljö ska präglas av öppenhet och respekt.

Med lika villkor avses att alla som är verksamma vid eller kommer i kontakt med universitetet har lika rättigheter och möjligheter oavsett juridiskt kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionalitet, sexuell läggning, ålder eller social bakgrund. Det krävs ett systematiskt arbete för breddad rekrytering som återspeglar samhällets såväl sociala som etniska mångfald. Lärare, forskare och studenter ska oavsett bakgrund eller kön kunna delta i och bidra till alla delar av universitetets verksamhet.

Arbetet med lika villkor ska tillgodose universitetets, statens och övriga samhällets krav i enlighet med diskrimineringslagen och andra lagar, förordningar, interna regler och riktlinjer och bidra till att universitetet når sina mål. Arbetet för lika villkor ska utgöra en integrerad del av verksamheten och sker huvudsakligen inom ramen för universitetets kärnverksamheter.

Det finns ett strategiskt råd för lika villkorsfrågor och rektor har utsett ett rektorsråd. Prioriterade områden för rådet under den närmaste treårsperioden är arbets- och studiemiljö, HBTQI-frågor, studenter med särskilda behov samt information och kommunikation.

Jämn könsfördelning är en prioriterad fråga inom universitetet både ur en likavillkorsaspekt och ur ett kvalitetsperspektiv. Utvecklingen följs noggrant och redovisas i årsredovisningen. Det långsiktiga målet är att uppnå en könsfördelning inom det etablerade jämställdhetsintervallet om 40-60 procent för varje tjänstekategori och inom alla verksamheter. Särskilt noga följs utvecklingen av gruppen professorer. Inrättandet av universitetets gästprofessorsprogram ökar möjligheterna till måluppfyllelse. I de fall en gästprofessor av underrepresenterat kön rekryteras står universitetet gemensamt för hela kostnaden.

För närvarande pågår beredning av jämställdhetsintegreringsplanen för den kommande treårsperioden. Jämställdhetsintegrering innebär att jämställdhet integreras i alla delar av verksamheten, exempelvis i besluts- och styrprocesser. Arbetet är inriktat på att utveckla ledarskapet på alla nivåer inom universitetet samt på att framför allt undervisande personal, men även annan personal som möter studenter, ska ha god kännedom om och förståelse för betydelsen av jämställdhetsintegrering och hur långsiktigt hållbara resultat nås. Planen fastställs av rektor.

Uppdrag till rektor:

- Att tillse att jämställdhetsperspektivet integreras i alla delar av verksamheten.

- Att i den kompletterande verksamhetsplanen för 2021 precisera hur lika villkors-arbetet ska stärkas utifrån ovanstående prioriteringar.

Uppdrag till områdesnämnderna:

- Att tillse att jämställdhetsperspektivet integreras i alla delar av verksamheten.
- Att prioritera det systematiska arbetet med breddad rekrytering inom utbildning.

3. Sex utvecklingsmål förnyar universitetets utbildnings- och forskningsprofil

I Mål och strategier för Uppsala universitet formuleras sex utvecklingsmål för utbildningen och forskningen. Dessa mål ska vägleda det utvecklingsarbete som bedrivs på olika nivåer. De ska stärka förmågan att stimulera, fånga upp och prioritera mellan goda initiativ när det gäller utbildningens och forskningens förnyelse.

3.1 Expandera utbildningen och stärk sambandet mellan utbildning och forskning

Universitetet har som mål att expandera utbildningen och stärka sambandet mellan utbildning och forskning. Utbildningsutbudet ska vara varierat och flexibelt så att det stimulerar skräddarsydda examina med unika ämneskombinationer och det livslånga lärandet. Uppdragsutbildning ska erbjudas för att möta samhällets och individers behov. Arbetet med att utveckla e-lärande och studentaktiverande undervisningsformer ska intensifieras. Metoder för hantering av stora datamängder och utnyttjande av de möjligheter som digitalisering och artificiell intelligens skapar ska integreras i fler utbildningar.

3.1.1 Prioriterade satsningar utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Utbildningsutbudet förnyas ständigt. Satsningar görs för närvarande bland annat på socionomutbildning vid Campus Gotland, civilingenjörsutbildning i industriell ekonomi och på ett antal nya internationella masterprogram. Universitetet har sedan tidigare i uppdrag att bygga ut vissa yrkesutbildningar som leder till yrken med brist på arbetskraft. Universitetet har inte klarat alla utbyggnaderna inom vård och skola och de senaste åren har åtgärder för att fylla dessa utbildningar varit prioriterade. Detta arbete fortsätter under 2021. Antalet sökande till höstterminen 2020 har ökat på dessa utbildningar, framförallt inom vårdutbildningar.

Universitetet tilldelas anslag för ytterligare utbyggnader under 2020 och framåt. Tillfälliga utbyggnader av sommarkurser och basår görs för att kunna erbjuda fler personer plats när arbetslösheten ökar. Även en permanent utbyggnad riktad till utbildningar som leder till yrken där det är brist på arbetskraft genomförs.

Internationaliseringen fortsätter att stärkas inom utbildningen. Antalet avgiftsbetalande studenter har ökat stadigt under de senaste åren, vilket ställer nya och andra krav på universitetet. Satsningar görs på utbildningar i svenska för avgiftsbetalande studenter, svenskutbildning för utländsk akademisk personal och på behörighetsgivande utbildningar i svenska. Det är i dagsläget omöjligt att bedöma hur covid-19-pandemin drabbar internationaliseringen på lång sikt. På kort sikt förväntas färre avgiftsbetalande studenter komma till Sverige, men omfattningen är svårbedömd.

Universitetet förbättrar förutsättningarna för e-lärande, akademiskt, pedagogiskt, tekniskt och administrativt genom den nya lärplattformen och kompetensutveckling inom e-lärande. Implementering med åtföljande kompetensutveckling genomförs under 2021.

Regeringen har beslutat om en tillfällig kvalitetsförstärkning av högskoleutbildning inom humaniora och samhällsvetenskap samt lärar- och förskolläraryt utbildningar genom att ersättningsbeloppen per helårsstudent inom utbildningsområdena verksamhetsförlagd utbildning, undervisning samt Humaniora, Samhällsvetenskap, Juridik och Teologi (HSJT) höjdes 2016. Medlen permanentades 2020. Kvalitetsförstärkningen fördelas i sin helhet som internt takbelopp till områdesnämnderna.

Uppdrag till områdesnämnderna: När områdesnämnderna gör prioriteringar i utbildningsutbudet ska följande målsättningar tas i beaktande:

- Universitetets utbildningsutbud ska vara så utformat att det är förstahandsalternativ för svenska studenter och attraherar fler internationella studenter.

- Utbudet av internationellt utlysta och starkt forskningsanknutna program på avancerad nivå ska öka vid universitetet som helhet.
- Antalet platser på fristående kurs ska totalt sett öka vid universitetet.
- Fler gränsöverskridande utbildningsprogram och kurser ska utvecklas som baseras på nya ämneskombinationer, gärna över områdesgränserna.

3.1.2 Prioriterade satsningar utbildning på forskarnivå

Forskarutbildning är en central uppgift för universitetet. Utbildningarna på forskarnivå ska hålla högsta nationella och internationella kvalitet och vara ett välkänt och attraktivt val för de mest motiverade och kvalificerade studenterna från hela världen. Kurser i god forskningssed utgör en naturlig del i forskarutbildningen. Universitetet ska genomföra forskarutbildning för att tillgodose det egna kompetensbehovet, men även för arbetsmarknaden i övrigt. Forskarutbildningen utvärderas med stöd av externa granskare inom ramen för universitetets modell för utbildningsutvärderingar.

Dimensionering av forskarutbildningen är en uppgift för respektive områdesnämnd och en fråga som noggrant bevakas och följs upp. För att markera forskarutbildningens betydelse ingår doktorsexamina från och med 2019 i den kvalitetsbaserade resursfördelningsmodellen (se avsnitt 5.3.3). Därutöver gjordes 2018 en riktad satsning på totalt 12 mnkr för att öka antagningen av doktorander inom underkritiska forskningsutbildningsmiljöer av strategisk betydelse inom vetenskapsområdet för humaniora och samhällsvetenskap.

Uppdrag till områdesnämnderna:

- Att tillse att utbildningen på forskarnivå har volym och bredd, och att samtliga doktorander ingår i eller har tillgång till en stimulerande forskarutbildningsmiljö.

3.2 Utveckla forskningsexcellens och stärk förmågan att attrahera prestigefyllda bidrag i internationell konkurrens

Uppsala universitet har som mål att utveckla forskningsexcellens och stärka förmågan att attrahera prestigefyllda bidrag i internationell konkurrens. Universitetet vill stärka positionen som ett världsledande universitet. Att skapa förutsättningar för det långsiktiga, fria kunskapssökande som kännetecknar den mest grundläggande forskningen är ett särskilt ansvar för offentligt finansierade forskningsuniversitet. Den styrka som ligger i att enskilda forskare och grupper driver kunskapsfronten framåt genom grundforskning av högsta kvalitet ska odlas och vidareutvecklas. När det gäller förmågan att i konkurrens attrahera resurser till forskningsprojekt där bedömningskriteriet är vetenskaplig excellens står sig universitetet starkt, men det är samtidigt något som kan stärkas ytterligare.

3.2.1 Prioriterade satsningar

Uppsala universitet har som mål att stärka sin position som internationellt ledande forskningsuniversitet. Universitetet rankas bland de främsta universiteten i världen i flera av de stora internationella rankinglistorna. Långsiktig kompetensförsörjning och karriärfrågor samt goda villkor för yngre forskare är några av universitetets viktigaste framtidsfrågor. Se vidare under avsnitt 4.4.

Forskare vid Uppsala universitet står sig väl i konkurrensen om prestigefyllda forskningsbidrag. För samfinansiering av bidrag från Wallenberg Fellows och Wallenberg Scholars samt bidrag från European Research Council (ERC) avsätts 25,5 mnkr av universitetets medel för egna kvalitetsbedömningar, se avsnitt 5.3.4.

För att ytterligare stärka förmågan att attrahera de mest kvalificerade forskarna och lärarna har ett internationellt gästprofessorsprogram inrättats. Programmet ska underlätta för vetenskapsområden, fakulteter och institutioner att rekrytera framstående gästprofessorer. Programmet innebär att finansieringen delas mellan universitet gemensamt, områdes-/fakultetsnämnd och institution. Vid rekrytering av gästprofessor av underrepresenterat kön står universitetet gemensamt för hela kostnaden. För ändamålet

avsätts 5 mnkr av medel från universitetets egna kvalitetsbedömningar. Satsningen pågår till och med 2022 med målet att fördubbla antalet gästprofessorer.

Forskningsinfrastruktur är en central resurs vid ett framstående universitet. Tillgången till faciliteter i världsklass lägger grunden för att stärka positionen som ett internationellt ledande och attraktivt universitet. Kostnaderna för forskningsinfrastruktur är betydande och har ökat under senare år. Grundprinciper är att varje vetenskapsområde finansierar sin egen infrastruktur. Sedan 2019 avsätts emellertid universitetsgemensamma strategiska medel på 10 mnkr för samfinansiering av de största åtagandena, se avsnitt 5.3.9.

Enligt regeringen är målbilden att en omställning till öppen tillgång till forskningsresultat (Open Access) inklusive vetenskapliga publikationer, konstnärliga verk och forskningsdata bör vara genomförd fullt ut senast inom tio år (Prop. 2016/17:50, s.107). Under 2018 presenterade ett antal internationella forskningsfinansiärer den så kallade Plan S. Den säger att forskning som finansieras via dessa finansiärer redan 2020 ska publiceras öppet tillgängliga. I Sverige har Formas och Forte anslutit sig. Affärsmodellen förändras till att ta betalt av dem som publicerar istället för av dem som läser. Övergången till öppen tillgång är förenad med ett antal utmaningar och målkonflikter. Enligt svensk lag har forskare rätt att fritt publicera sina forskningsresultat. Vetenskaplig publicering är grunden för akademisk meritering och välfungerande publiceringssystem driver kvalitet. Plan S riskerar att påverka möjligheten att göra rättvisande bibliometriska jämförelser. Universitetet ska arbeta för att övergången till öppen vetenskap ska ske med respekt för och bevarande av de kvalitetsdrivande mekanismer som finns inom etablerad akademisk publicering. Inom ramen för övergång till öppen tillgång ska forskare sträva efter att publicera i de inom ämnesområdet mest prominenta och hårdast kvalitetsprövade kanalerna. En prioriterad fråga under perioden är att bevaka och hantera frågan om övergång till öppen vetenskap.

Uppsala universitet arbetar systematiskt med att värna vetenskapens trovärdighet och god forskningssed. Rektorsrådet för god forskningssed koordinerar arbetet enligt en plan för de närmaste tre åren som bygger på resultatet av EU:s största forskningsprojekt på området, Promoting Integrity as an Integral Dimension of Excellence in Research (PRINTEGER). Det handlar till exempel om att göra information lättillgänglig, att tydliggöra forskningsetiska normer och att ge undervisning, träning och främja öppen dialog. Kurser i forskningsetik utgör en naturlig del i forskarutbildningen och ämnet behandlas även inom ramen för andra utbildningar riktade mot exempelvis handledare. En annan viktig faktor är att ha säkra och effektiva kanaler för att anmäla oredlighet. Universitetet har en särskild nämnd som hanterar oredlighetsärenden. 1 januari 2020 infördes en nationell nämnd. Det medför ett behov av att se över universitetets organisation för hantering av oredlighetsärenden, vilket är ett arbete som pågår.

Uppdrag till områdesnämnderna: Vid planering av forskningsverksamheten ska följande målsättningar särskilt beaktas:

- Vidmakthålla den nationellt ledande positionen i konkurrensen om fria forskningsmedel.
- Stärka förmågan att attrahera excellensmedel i internationell konkurrens, inte minst från European Research Council genom att tydligare stödja forskare att söka sådana medel.
- Vara ledande när det gäller proaktivt arbete för god forskningssed och etik, och erbjuda gott stöd och god infrastruktur för säker lagring och öppet tillhandahållande av data.

3.3 Stärk gränsöverskridande och utmaningsdriven forskning

Den styrka som ligger i universitetets inomvetenskapliga grundforskning behöver kompletteras med insatser för att stimulera utmaningsdriven forskning, som ofta förutsätter både gränsöverskridande samarbeten inom universitetet och välutvecklad samverkan med andra aktörer i samhället. Universitetets mål är därför att utveckla fler högprofilerade forskningsmiljöer med tematisk inriktning, särskilt kopplat till hållbar samhällsutveckling. Forskare med olika ämnesbakgrund ska samarbeta kring gemensamma problemställningar, i samverkan med partners och intressenter utanför universitetssektorn. Formerna för att organisera gränsöverskridande satsningar ska utvecklas för att säkerställa att framväxande tematiska

satsningar kopplas till existerande disciplinorienterade forskningsmiljöer, och understödjer sambandet mellan forskning och utbildning.

3.3.1 Prioriterade satsningar

Uppsala universitet har med sin ämnesmässiga bredd goda förutsättningar att bidra till att möta nationella samhällsutmaningar och att FN:s globala hållbarhetsmål nås. Uppsala universitet har tre nya kompetenscentra med stöd från Vinnova, Additiv Tillverkning för Livsvetenskaper (AddLife), Centrum för svenska batterier – en allians för ultrahög funktionalitet (SweBal) och Swedish Drug Deliver Center (SweDeliver), som alla delfinansieras med universitetsgemensamma strategiska medel 2020-2023. Andra exempel på satsningar på gränsöverskridande eller utmaningsdriven forskning som har stöd av universitetsgemensamma strategiska medel är Centrum för mångvetenskaplig forskning om rasism, plattformen för tvärgående kultur- och samhällsforskning (CIRCUS) (2018-2022), Forum för medicinsk humaniora och samhällsvetenskap (2020-2021) och Uppsala University Sustainability Initiatives (UUSI) (2018-2021).

Arbetet med att stärka det EU-strategiska arbetet genomförs främst genom ett aktivt deltagande i de akademiska nätverken The Guild of European Research-Intensive Universities, och Coimbra, men även genom att utveckla universitetets egen kapacitet att förstå och arbeta inom EU-systemet. Vid universitetet finns särskilda funktioner för att stödja deltagandet i EU-projekt.

Uppdrag till områdesnämnderna: Vid planering av forskningsverksamheten ska följande målsättningar särskilt beaktas:

- Stärk förmågan att erhålla forskningsresurser från finansiärer som framför allt stödjer utmaningsdriven och behovsmotiverad forskning såsom Vinnova, Formas, Mistra och Stiftelsen för strategisk forskning i Sverige, samt från de europeiska ramprogrammen.
- Utveckla fler högprofilerade forskningsmiljöer med tematisk inriktning.
- Samverkan med parter och intressenter utanför högskolesektorn.

3.4 Samordna och kraftsamla universitetets resurser

Universitetet har som mål att stärka sin förmåga att kraftsamla kring samordnade initiativ inom utbildning och forskning samt inte minst inom infrastrukturområdet. Former för att kunna utveckla förslag, samordna prioriteringar och möjliggöra gemensam mobilisering av resurser ska vidareutvecklas. Därmed kan utrymme frigöras för nya prioriterade utbildnings-, forsknings- och infrastrukturinitiativ.

Uppdrag till områdesnämnderna:

- Att verka för att det på alla nivåer skapas arbetsformer som stimulerar att förslag till nya satsningar utarbetas och prioriteras och spelas in i ordinarie VP-processer.

3.5 Utnyttja potentialen vid Campus Gotland

Den 1 juli 2013 slogs Uppsala universitet ihop med Högskolan på Gotland. Den tidigare högskolan övergick till att vara ett campus inom Uppsala universitet. Utbildnings- och forskningsmiljön vid Campus Gotland har särskilt goda förutsättningar för att pröva nya vägar och utnyttja potentialen i mång- och tvärvetenskap samt regional samverkan. Campus Gotland ska bidra till att öka universitetets förmåga att möta framtidens samhällsutmaningar, bland annat inom området hållbar utveckling. Campus Gotland ska vara en levande miljö med hög närvaro av medarbetare och studenter. Universitetets mål om 1 500 helårsstudenter som studerar på plats vid Campus Gotland utgör basen för fortsatt utveckling.

Det finns ett rektorsråd för Campus Gotland och ett planeringsråd med uppdraget att samordna utbildning, forskning och samverkan.

Varje områdesnämnd tilldelas ett takbelopp för campusstudenter på Gotland samt ett basanslag. Därutöver gör konsistoriet riktade satsningar på kvalitetsmedel inom utbildning (7,3 mnkr) och på strategiska medel

för att stärka forskningen vid Campus Gotland (9,7 mnkr). Uppsala universitet disponerar därutöver 8 mnkr per år under fem år (2018-2022) genom en riktad satsning från regeringen för att stärka Campus Gotland. Kvalitetsmedel, strategiska medel för forskning samt riktade medel från regeringen fördelas av rektor under hösten i den kompletterande verksamhetsplanen för 2021. (se avsnitt 5.2.4 och 5.3.6)

Uppdrag till rektor och områdesnämnderna:

- Att verka för att skapa en fullvärdig miljö vid Campus Gotland med hög närvaro av medarbetare och studenter.

3.6 Utveckla samverkan som en integrerad del av utbildning och forskning

Universitetet har som mål att utveckla samverkan som en integrerad del av utbildning och forskning och synsättet ska få ett starkare genomslag inom hela universitetet. Universitetet ska arbeta proaktivt och samordnat med samverkan, både som ett sätt att öka kvalitet och relevans i universitetets utbildning och forskning, och som ett sätt att nyttiggöra ny kunskap i samhället.

3.6.1 Prioriterade satsningar

Konsistoriet har beslutat i Mål och strategier för Uppsala universitet att incitamenten att utveckla samverkansskicklighet som en aspekt av pedagogisk och vetenskaplig skicklighet ska bli tydligare, att skapandet av långsiktiga och ömsesidiga samverkansrelationer ska stärkas ytterligare samt att samarbetet med universitetets strategiskt viktigaste samverkanspartners ska stärkas ytterligare.

Samverkan är en naturlig del i den dagliga verksamheten inom både utbildning och forskning och bedrivs vid institutioner av lärarlag och forskargrupper. Ett brett universitet som Uppsala universitet har kontaktytor mot i princip alla samhällssektorer och samverkan sker därför i olika former med olika aktörer.

Strategiska forskningssatsningar vid Uppsala universitet sker i samverkan med företag, sjukvård eller andra aktörer, inom exempelvis Uppsala Antibiotic Center (UAC), Institutet för Ryssland och Eurasien studier (IRES) och Uppsala centrum för medicinsk teknik (Uppmed). Vidare deltar Uppsala universitet i tre EIT-konsortier och är värd för tre nya vinnovafinansierade kompetenscentra. Även inom forskningsinfrastrukturer är samverkan en viktig komponent, så som SciLifeLab och acceleratorutvecklingslaboratoriet FREIA. Satsningen på verifiering för samverkan (VFS) stödjer forskningssamarbeten mellan Uppsala universitet och privat, offentlig eller ideell verksamhet. Syftet är att ge förutsättningar för att utveckla en samarbetsidé i ett gemensamt projekt och därmed vara väl förberedd inför externa utlysningar. Samverkan med arbetsgivare är naturliga och centrala inom de flesta utbildningar, inte minst inom de utbildningar där verksamhetsförlagda moment ingår.

Uppsala universitetets strategiska partnerskap med ABB, Uppsala kommun, Region Gotland och Research Institutes of Sweden (RISE) samt en liknande överenskommelse om samverkan med NCC syftar alla till att stärka universitetets forskning och utbildning och samtidigt bidra till samhällsnytta och innovation.

Under senare år har universitetet utvecklat samverkan på lokal och regional nivå. Den nära samverkan med Region Uppsala runt universitetssjukvård och klinisk forskning har kompletterats med fördjupade partnerskap med Uppsala kommun och Region Gotland, med hållbarhet som grundläggande tema och utgångspunkt. Den forskning och den utbildning som bedrivs inom Uppsala universitet har goda förutsättningar att hitta praktisk tillämpning i dessa partnerskap.

Uppdrag till rektor och områdesnämnderna: För att ytterligare utveckla samverkan som en integrerad del av utbildning och forskning ska följande målsättningar särskilt beaktas:

- Incitamenten att utveckla samverkansskicklighet som en aspekt av pedagogisk och vetenskaplig skicklighet ska bli tydligare.
- Ytterligare underlätta skapandet av långsiktiga och ömsesidiga samverkansrelationer inom både utbildning och forskning.

- Samarbetet med universitetets strategiskt viktigaste samverkanspartners, däribland Region Uppsala och Akademiska sjukhuset, ska stärkas ytterligare.

4. Strategiska prioriteringar för 2021–2023

I Mål och strategier för Uppsala universitet identifieras strategiska prioriteringar med syfte att stärka generella förutsättningar för utbildningens och forskningens utveckling.

De fem strategiska prioriteringarna som ska stärka kvalitet och relevans i hela universitetets verksamhet är:

- Kvalitetsarbete
- Internationalisering
- Infrastruktur
- Kompetensförsörjning och karriärsystem
- Stöd och miljö

4.1 Kvalitetsarbete

Ur Mål och strategier för Uppsala universitet:

- Kvalitetsarbetet ska säkra och främja kvaliteten i utbildning och forskning
- Kvalitetsarbetet ska utgå från och stärka den akademiska och kollegiala kulturen
- Kvalitetsarbetet ska vara öppet, ändamålsenligt och effektivt

Universitetets kvalitetssystem grundas i existerande akademisk kvalitetskultur, som aktivt underhålls, ständigt prövas och förnyas av medarbetare och studenter, med stöd av ledningen på alla nivåer. Det ska finnas en god balans mellan kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling samt mellan vad som ska regleras gemensamt, respektive utformas inom institutioner, fakulteter och vetenskapsområden.

Universitetet har ett strategiskt råd för kvalitetsutveckling.

En central komponent i det långsiktiga kvalitetsarbetet är utbildningsutvärderingar. Enligt det nationella kvalitetssäkringssystemet ska lärosätena själva svara för att låta genomföra systematiska utbildningsutvärderingar, medan Universitetskanslersämbetet (UKÄ) granskar att lärosätena klarar denna uppgift. Rektor har beslutat om universitetsövergripande riktlinjer för utbildningsutvärderingar vid Uppsala universitet. Införandet av utvärderingarna omfattar all utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå och genomförs i sexårscykler. Alla utbildningar utvärderas genom självvärderingar och av externa granskare i en sexårscykel. Syftet är att utbildningarna ska vidareutvecklas och hålla högsta nationella och internationella kvalitet. Det ska ges utrymme i lärarnas tjänstgöringsplaner att delta i kvalitetsutvärderingarna. Uppsala universitets kvalitetssäkringsarbete granskas av UKÄ med början 2020.

Under perioden 2019–2022 genomförs en systematisk uppföljning av universitetets egeninitierade forskningsutvärdering Kvalitet och Förnyelse 2017 (KoF17). Uppföljningen omfattar bland annat peer review av genomfört åtgärdsarbete till följd av de rekommendationer som gavs av respektive bedömarpanel. Uppföljning genom peer review ska ha genomförts för samtliga utvärderingsenheter vid utgången av 2022. Den första uppföljningen av arbete på universitetsnivå utgjorde en del av mötet med rektors nyinrättade International Advisory Board (internationell rådgivande grupp till universitetsledningen), som hade sitt första möte i maj 2019. En andra uppföljning av arbete på universitetsnivå kommer att ske 2022.

Universitetets forskningsutvärderingar genomförs med cirka sex års mellanrum, vilket innebär en ny forskningsutvärdering bör genomföras 2023. Planeringen av en sådan bör därför påbörjas under 2021.

Uppdrag till rektor:

- Att tillse att utbildningsutvärderingarna på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå (egna och UKÄ:s) systematiskt följs upp.
- Att tillse att forskningsutvärderingen KoF17 systematiskt följs upp.
- Att under 2021 inleda arbetet med en kommande forskningsutvärdering med syftet att stärka forskningens kvalitet och relevans.

4.2 Internationalisering

Ur Mål och strategier för Uppsala universitet:

- Internationella samarbeten och utbyten ska fördjupas
- Internationaliseringsarbetet ska vara kvalitetsdrivande och kompetenshöjande
- Universitetet ska vara ett attraktivt val för lärare, forskare och studenter från hela världen

Universitetet verkar i ett globalt sammanhang. Internationalisering är inte ett mål i sig utan en strategi som stödjer utvecklingen av universitetets verksamhet och bidrar till kvalitet och relevans i utbildning och forskning. Det finns ett strategiskt råd för internationalisering och ett rektorsråd utsedd av rektor.

Universitetet är medlem i ett antal internationella nätverk, bland annat det The Guild of European Research-Intensive Universities, där 20 forskningsuniversitet samarbetar för att vara en stark röst till forskningens och den högre utbildningens nytta. Nätverket U4Society, där förutom Uppsala universitet även universiteten i Ghent, Groningen, Göttingen och Tartu ingår, bildar tillsammans med fyra andra europeiska universitet konsortiet Enlight. Konsortiet har i februari 2020 ansökt om medel i EU-kommissionens satsning på European University Networks. Syftet med initiativet är att lärosäten i Europa ska formera nätverk för att lösa stora samhällsutmaningar och kompetensbrist inom Europa genom utökade utbyten och närmare samarbeten. Besked om ansökan kommer under sommaren 2020.

Uppsala universitet koordinerar SASUF (South Africa – Sweden University Forum), ett partnerskap mellan 36 svenska och sydafrikanska universitet med fokus på hållbarhetsmålen i Agenda 2030, som löper 2017-2020. Även forskningsfinansierare från båda länderna är engagerade. Ett fortsatt samarbete fram till 2030 diskuteras.

Universitetet stärker även internationaliseringen på hemmaplan. Strävan är att internationalisering ska vara integrerad i all utbildning, forskning och samverkan. Det är ytterst en fråga om kvalitet. På grund av effekterna av covid-19 är det svårbedömt hur många internationella studenter universitetet kommer att ha de kommande åren. Ambitionen måste dock vara att långsiktigt planera för att internationella studenter ska utgöra en naturlig del av universitetet. De avgiftsbetalande studenterna har ökat snabbt i antal, vilket bidragit både till ökad kvalitet inom utbildningen och större bredd i utbildningsutbudet inte minst på avancerad nivå. Även antalet doktorander med utländsk bakgrund ökar. En internationell miljö med ett ökat antal internationella studenter och doktorander ställer nya och förändrade krav på universitetet. Mottagandet av utländska studenter har stärkts och i verksamhetsplanen görs bland annat satsningar på att stärka stödfunktionerna genom att erbjuda utbildningar i såväl svenska som engelska för studenter och personal.

Uppdrag till rektor och områdesnämnderna:

- Att verka för att de internationella samarbetena fördjupas och utbytena utvecklas.

4.3 Infrastruktur

Ur Mål och strategier för Uppsala universitet:

- Ändamålsenlig infrastruktur ska understödja utbildning
- Strategiarbete och processer för prioritering inom forskningsinfrastruktur ska stärkas
- Utnyttjandet av befintliga forskningsinfrastrukturer ska öka

Infrastruktur är en central resurs för utbildning och forskning vid ett internationellt ledande universitet. Uppsala universitet ska fortsätta utveckla goda utbildnings- och forskningsresurser för att stödja och bidra till förnyelse av utbildning och forskning.

Det finns ett strategiskråd för forskningsinfrastruktur och rektor har utsett ett rektorsråd.

Universitetet tar ett betydande ansvar för nationella och internationella forskningsinfrastrukturer. Uppsala universitet är värd för flera framstående forskningsinfrastrukturer och deltar i samarbetet kring väsentligt fler. Finansieringsansvaret har under senare år förskjutits och lärosätena får stå för en allt större del av

kostnaderna. För att säkra ett fortsatt starkt engagemang avsätts 10 mnkr till universitetsgemensamma strategiska medel för samfinansiering av den nationella forskningsinfrastrukturen (se avsnitt 5.3.9). Universitetet arbetar för att utveckla de interna processerna för att identifiera behov och prioriteringar bland forskningsinfrastruktursatsningar.

Regeringen tillsatte i maj 2020 en utredning som ska lämna förslag om utveckling av organisation, styrning och finansiering av forskningsinfrastruktur på nationell nivå. Utredningen ska även lämna förslag på hur ett system för nationell prioritering av forskningsinfrastrukturer kan utformas. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2021.

Uppdrag till rektor:

- Att stärka systematiska och samordnade insatser så som processer för prioritering samt strukturer för att garantera långsiktig finansiering och styrning av forskningsinfrastruktur.

Uppdrag till områdesnämnderna:

- Att verka för att skapa arbetsformer på alla nivåer som stärker förmågan att kraftsamla kring forskningsinfrastrukturinitiativ.

4.4 Kompetensförsörjning och karriärsystem

Ur Mål och strategier för Uppsala universitet:

- Rekrytering ska föregås av analyser av kompetensbehov och strategiska överväganden
- Universitetet ska erbjuda tydliga akademiska karriärvägar
- Det akademiska ledarskapet ska breddas och stärkas
- Universitetet ska erbjuda goda utvecklingsmöjligheter för övrig personal

Kvalificerade lärare, forskare och övriga medarbetare är avgörande för att universitetet ska nå det övergripande målet att bedriva utbildning och forskning av högsta kvalitet och relevans. Det gäller även övrig personal som stödjer lärare och forskare. God kompetensförsörjning och tydliga karriärvägar kräver ett långsiktigt och strukturerat arbete som syftar till att universitetet kan attrahera, rekrytera och utveckla skickliga lärare, forskare och andra medarbetare.

För att ytterligare stärka förmågan att attrahera och behålla de mest kvalificerade lärarna och forskarna är revidering av anställningsordningen och implementeringen av Charter and Code särskilt prioriterade.

I september 2019 gav konsistoriet i uppdrag åt rektor att genomföra en revidering av anställningsordningen för Uppsala universitet. Det reviderade förslaget ska fastställas vid konsistoriets möte i december 2020. Flera andra projekt vid universitetet kopplar till översynen av anställningsordningen. I projektet Karriärvägar inom akademien ska en sammanhållen strategi skapas för Uppsala universitets karriärvägar. Ett annat pågående projekt syftar till att upprätthålla och utveckla kvaliteten på universitetets utbildningar genom att lärare får incitament och stöd för att satsa på sin pedagogiska utveckling. Vidare påbörjades 2019 en översyn av prefektrollen som syftar till att tydliggöra uppdraget och erbjuda goda förutsättningar att verka som chef och företrädare för institutionen, vilket i förlängningen kan göra uppdraget mer attraktivt.

Uppsala universitet har anslutit sig till den europeiska stadgan för forskare och riktlinjer för rekrytering av forskare (Charter and Code). Ansökan godkändes i februari 2019. Stadgan består av 40 principer inom områdena etiska och professionella aspekter, rekrytering, arbetsvillkor och socialförsäkringar samt utbildning och karriärutveckling. Stadgan utgör en del av EU:s ramprogram, Horizon 2020, och en anslutning kan komma att bli ett villkor för att beviljas EU-medel i framtiden.

En åtgärd för att stärka den långsiktiga kompetensförsörjningen är att 12 mnkr avsätts av medel från universitetets egna kvalitetsbedömningar (se tabell 5.11) för en satsning på meriteringsanställningar. Dessa medel används för att stimulera anställningar som biträdande universitetslektor och för att etablera anställningskategorin som bas för en planerad *tenure track* vid universitetet. Satsningen pågår till och med 2021.

Satsningen på att knyta fler gästprofessorer till Uppsala universitet fortsätter till och med 2022.

Uppdrag till rektor:

- Att under den närmaste treårsperioden fortsatt prioritera arbetet med implementeringen av Charter and Code.

4.4.1 Kompetensförsörjningsplaner

Förmågan att attrahera och skapa goda förutsättningar för skickliga forskare och lärare är en av de viktigaste framgångsfaktorerna för universitetet. Det gäller även för övrig personal som stödjer lärare och forskare. Områdesnämnderna ska årligen lämna förslag eller yttrande till rektor om plan för kompetensförsörjning. Detsamma gäller för fakultetsnämnderna som i förekommande fall ska lämna motsvarande plan till områdesnämnden. Planen ska ingå som ett särskilt avsnitt i områdets/fakultetens verksamhetsplan.

Kompetensförsörjningsplaneringen ska stimulera till strategiska diskussioner på alla nivåer i organisationen och utgöra ett underlag för dialog mellan universitetsövergripande nivå, vetenskapsområde, fakultet och institution. Långsiktig kompetensförsörjning avhandlas årligen vid rektors områdesdialoger.

I kompetensförsörjningsplanerna på områdes- och fakultetsnivå ska nedanstående frågeställningar behandlas utifrån ett långsiktigt perspektiv och med utgångspunkt i vetenskapsområdets/fakultetens respektive mål och strategier. Planen ska omfatta samtliga akademiska anställningar, även de som finansieras med externa medel, liksom aspekter som rör jämställdhetsintegrering och lika villkor.

1. Kartläggning
 - Huvudsakliga styrkor
 - Främsta utmaningar
2. Analys
 - Utvecklingsområden
3. Strategi för långsiktig kompetensförsörjning
 - Karriärvägar och kompetensutveckling
 - Viktiga prioriteringar i övrigt
4. Planerade åtgärder
 - Handlingsplan utifrån svaren i punkterna 1-3
 - Eventuellt behov av stöd från universitetet

För att säkerställa en inkluderande process ska områdesnämnd/fakultetsnämnd tillse att samtliga institutioner i sin verksamhetsplanering behandlar och dokumenterar ovanstående frågeställningar. Därtill står det rektor, områdesnämnder och fakultetsnämnder fritt att lägga till ytterligare frågor.

Uppdrag till områdes- och fakultetsnämnderna:

- Att i verksamhetsplanen inarbeta ett avsnitt om långsiktig kompetensförsörjning enligt instruktionen ovan. Planen ska årligen redovisas på rektors områdesdialog. Uppdraget omfattar även att tillse att samtliga institutioner/motsvarande årligen behandlar och dokumenterar ovanstående frågeställningar inom ramen för sin verksamhetsplanering.

4.5 Stöd och miljö

Ur Mål och strategier för Uppsala universitet:

- Verksamhetsstödet ska vara samordnat, effektivt och kvalitetsstärkande
- Teknik och stöd för möten och e-lärande ska utvecklas
- Den unika universitetsmiljön i Uppsala ska bevaras och utvecklas
- Samverkan med kommun och region i utvecklingsfrågor ska stärkas

Uppsala universitet är en mötesplats för kunskap, kultur och kritisk dialog. Universitetet ska erbjuda en inspirerande och väl fungerande fysisk, social och kulturell miljö. Kulturarv, traditioner och ett aktivt studentliv är viktiga delar av den bredare bildningsmiljön. Väl fungerande arbets- och utbildningsmiljöer understödjer utbildning och forskning av högsta kvalitet och relevans.

Universitetets systematiska utvärderingar av utbildning och forskning bidrar till utveckling och ökad kvalitet. Motsvarande genomlysning av universitetets stödverksamheter skulle stärka kvaliteten inom dessa verksamheter.

Möjligheterna till effektivisering inom och mellan stödfunktionerna universitetsbiblioteket, UU Innovation, universitetsförvaltningen (inklusive Uppsala universitet musik och museer) och intendenturerna ska analyseras med start 2020. En genomlysning av intendenturorganisationen med syftet att stärka samordning mellan universitetsförvaltningen och intendenturorganisationen har påbörjats under 2020. Vidare har en avdelning för universitetsgemensam IT inrättats vilket bland annat innebär ökad samordning och tydligare styrning.

För att kunna utveckla, och samtidigt bevara, universitetsmiljön så att den långsiktigt kan svara upp mot verksamhetens behov har rektor tillsatt ett projekt, Utvecklingsplan 2050, som i samverkan med kommunen och andra intressenter ska utarbeta en långsiktig strategisk plan för den fysiska miljön vid universitetet. Under hösten 2020 läggs en lokalförsörjningsplan fram för beslut av konsistoriet.

I syfte att ytterligare underlätta verksamhetsanpassade lokalförändringar beslutas i verksamhetsplanen om en hyresutjämningsmodell som ett komplement till befintliga regler om stöd till investeringar i ny- och ombyggnationer (se avsnitt 5.3.9). Under 2018 beslutades om till- och ombyggnad vid Ångströmlaboratoriet, vilket är ett omfattande byggprojekt som skapar goda förutsättningar för en fortsatt stark utveckling inom vetenskapsområdet för teknik och naturvetenskap. Inflyttning sker under 2020 och 2022.

Stress och psykisk ohälsa hos studenter har identifierats som en allvarlig risk i den universitetsövergripande riskanalysen (se avsnitt 1.5). En handlingsplan kring psykisk ohälsa tas fram inom Region Uppsala och Uppsala kommun där även Uppsala universitet medverkar. Universitetet kommer via Studenthälsan fortsatt arbeta med att möta och förebygga psykisk ohälsa.

Uppdrag till rektor:

- Att under den närmaste treårsperioden prioritera arbetet med att systematiskt utvärdera verksamhetsstödet.

4.5.1 Arbetsmiljö

Väl fungerande arbetsmiljöer där medarbetarna mår bra, trivs och kan prestera väl är en förutsättning för att nå det övergripande målet om en utbildning och forskning av högsta kvalitet och relevans. Universitetets arbetsmiljöpolicy, som revideras under hösten 2020, ger en allmän inriktning för arbetsmiljön och sätter ramarna. Målen för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön, som tas fram tillsammans med revideringen av arbetsmiljöpolicy, visar på en övergripande nivå vad arbetsmiljöarbetet ska sträva mot för att främja en god hälsa och för att motverka ohälsa. För att uppnå en god fysisk, organisatorisk och social arbetsmiljö genomförs ett systematiskt arbetsmiljöarbete som ska bidra till att verksamheten når sina mål. Uppsala universitet har fastställt rutiner om uppgiftsfördelningen i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1) och organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4) ska arbetsgivaren ha rutiner för att regelbundet undersöka, genomföra och följa upp det systematiska arbetsmiljöarbetet. Ett pågående utvecklingsarbete kring universitetets systematiska arbetsmiljöarbete ska resultera i ett utvecklat stöd till det lokala arbetsmiljöarbetet. Det sker genom till exempel utbildningar, stödmaterial, framtagen skyddsronad gällande den organisatoriska och sociala arbetsmiljön samt nytt digitalt system för incidenthantering. Likavillkorsperspektivet ska integreras i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

5. Resursfördelning

5.1 Takbelopp och anslag

Uppsala universitet erhåller anslag för Utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt för Forskning och utbildning på forskarnivå (se tabell 5.1). Utbyggnaden i vårändringsbudgeten 2020 erhöles på ett särskilt anslag men hanteras internt som en del av vetenskapsområdenas takbelopp. Utöver tilldelat anslag i tabell 5.1 har regeringen aviserat ytterligare anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå i en extra ändringsbudget (EÄB7, prop. 2019/20:167). Tilldelat belopp för Uppsala universitet är ännu okänt.

Tabell 5.1 Beräknade anslag, tkr

Anslagspost	2020 Beslut	2021 Beslut	2022 Beräknat	2023 Beräknat	Förändring VP2020-BP
2:3 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 849 467	1 924 225	1 940 375	1 971 991	74 758
varav ap.1 Takbelopp (ram) budgetproposition	1 849 467	1 892 750	1 927 275	1 958 891	
varav ap.1 Takbelopp (ram) utbyggnad (VÄB 2020)		31 475	13 100	13 100	
2:64 Särskilda medel (VÄB 2020)	34 153				
2:64 Validering KPU, distans och öppen nätbas.	4 741				
2:4 Forskning och utbildning på forskarnivå	2 259 049	2 296 754	2 333 723	2 362 920	37 705
varav ap.6 Basresurs (ram)	2 241 359	2 278 760	2 315 440	2 344 343	37 401
varav ap.7 Kunskap och information om mäns våld mot kvinnor (ram)	17 690	17 994	18 285	18 578	304

5.2 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

5.2.1 Fördelning av takbelopp

Uppsala universitet tilldelas ett takbelopp för utbildning på grundnivå och avancerad nivå enligt tabell 5.2. Takbeloppet är den högsta ersättningen som kan tilldelas universitetet ett visst år. Vid årets slut görs en avräkning baserad på beräknat värde av faktisk produktion av helårsstudenter och helårsprestationer per utbildningsområde under året jämfört med tilldelat takbelopp. Om universitetet redovisar fler helårsstudenter och helårsprestationer än vad som ryms inom årets takbelopp (så kallad överproduktion) får överproduktion upp till 10 procent av takbeloppet sparas till följande budgetår och berättigar då till ersättning. Universitetet har också rätt att anslagsspara 10 procent av takbeloppet om värdet av utförda helårsstudenter och helårsprestationer inte räcker upp till takbeloppet (så kallad underproduktion).

Utgångspunkten för VP 2021 är de planeringsförutsättningar som anges i budgetpropositionen för 2020 och vårändringsbudgeten 2020. Uppsala universitet redovisade 2019 en överproduktion på 7 mnkr. Vid utgången av 2019 återstår sparade prestationer motsvarande 52 mnkr. Prognosen för 2020 är högst osäker med anledning av covid-19-utbrottet, men bedömningen är en produktion i nivå med tilldelat takbelopp. Den aktuella planeringsförutsättningen är att inget anslagssparande finns att utnyttja under 2019.

Anslaget för utbildning på grundnivå och avancerad nivå beräknas till 1 924 225 tkr för 2021. Förändringen (+74 758 tkr) jämfört med kompletterande verksamhetsplan 2020 härrör till:

- utbyggnad av lärar- och förskollärarytbildning som inleddes 2017
- utbyggnad av högskolan som inleddes 2018; läkarutbildning, ingenjörsutbildningar, samhällsbyggnad och sommarkurser
- utbyggnad som inleddes 2020; basår och permanenta platser
- pris- och löneomräkning och justeringsposter

Tabell 5.2 Tilldelning av anslag 2:3 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå, tkr

	2020 Beslut	2021 Beslut	2022 Beräkning	2023 Beräkning	Förändring 2020-2021
ap. 1.Takbelopp UU ¹	1 849 467	1 924 225	1 940 375	1 971 991	74 758
-varav internt takbelopp GRUND	1 716 736	1 808 423	1 837 539	1 881 370	91 687
-varav utbyggnad av högskolan 2015 ²	61 234	0	0	0	-61 234
-varav utbyggnad av högskolan 2017	26 692	32 625	33 150	33 680	5 933
-varav utbyggnad av högskolan 2018	44 805	51 702	56 586	43 840	6 897
-varav utbyggnad av högskolan 2020		31 475	13 100	13 100	31 475
Summa	1 849 467	1 924 225	1 940 375	1 971 991	74 758
<i>varav takbelopp Campus Gotland</i>	<i>116 507</i>	<i>117 792</i>	<i>119 688</i>	<i>121 603</i>	<i>1 285</i>
Utbyggnad 2020 – utanför takbelopp³	34 153				-34 153

- 1) Det belopp som den högsta sammanlagda ersättningen från årets anslag för helårsstudenter och helårsprestationer uppgår till.
- 2) När utbyggnaden är klar övergår de riktade medlen till raden internt takbelopp GRUND.
- 3) I verksamhetsplanen för 2020 fördelades 1 849 467 tkr inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå. I vårändringsbudgeten (2019/20:99) den 15 april 2020 föreslogs ytterligare utbyggnader för innevarande år på 34 153 tkr för sommarkurser (endast 2020), basår (2020 och 2021) och permanenta platser. Dessa utbyggnader erhålls under 2020 utanför takbeloppet på egen anslagspost.

Med de riktade utbyggnaderna följer uppdrag att bygga ut olika utbildningar enligt tabell 5.3. Utbyggnaderna återspeglar till regeringen i årsredovisningen enligt ett särskilt återspeglingskrav.

Tabell 5.3 Utbyggnad av högskolan: Fördelning av antal platser respektive helårsstudenter på vissa utbildningar enligt utbyggnad som startade 2015, 2017, 2018 och 2020

	Områdesnämnd	Antal ¹ platser 2015 års utbyggnad	Antal ¹ platser 2017 års utbyggnad	Antal hst 2021 2018 års utbyggnad	Antal hst 2021 2020 års utbyggnad
Barnmorskeutbildning	Medicin och farmaci	18			
Grundlärautbildning F-3	Humaniora och samhällsvetenskap	50			
Grundlärautbildning (alla nivåer)	Humaniora och samhällsvetenskap		50		
Förskollärautbildning	Humaniora och samhällsvetenskap	60	30		
Ämneslärautbildning	Humaniora och samhällsvetenskap		20		
Kompletterande pedagogisk utbildning	Humaniora och samhällsvetenskap	39	20		
Specialistsjuksköterskeutbildning	Medicin och farmaci	35			
Sjuksköterskor	Medicin och farmaci	32			
Utbildning hela landet	Alla			210	
Ingenjörssatsningar – Civilingenjör	Teknik och naturvetenskap			70	
Ingenjörssatsningar - Högskoleingenjör	Teknik och naturvetenskap			42	
Samhällsbygge - Samhällsvetare	Humaniora och samhällsvetenskap			90	
Samhällsbygge – Civilingenjör	Teknik och naturvetenskap			52,5	
Samhällsbygge - Högskoleingenjör	Teknik och naturvetenskap			24	
Läkarutbildning	Medicin och farmaci			28	
Sommarkurser	Alla			90	
Basår	Teknik och naturvetenskap				175
Permanent platser VÅB 2020	Alla				154
Totalt uppdrag		234	120	443	329

1) Utbyggnaden avser en utökning av antalet programnybörjare jämfört med 2014.

Takbeloppet fördelas internt i:

- Tilldelat anslag till områdesnämnderna (se avsnitt 5.2.3)
- Centrala avsättningar (se avsnitt 5.2.9)

5.2.2 Principer för anslagsfördelning till områdesnämnderna

Respektive områdes- och fakultetsnämnd ska svara för planering, genomförande och uppföljning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt svara för fördelning av de resurser som nämnden disponerar för dessa ändamål. Områdesnämnderna tilldelas ett internt takbelopp för ändamålet. Uppdraget inkluderar den av regeringen riktade utbyggnaden av utbildningarna i form av ett antal nybörjarplatser och helårsstudenter till den omfattning som anges i tabell 5.3 och tabell 5.4. Uppföljning av verksamheten sker bland annat i årsredovisningen.

Det interna takbeloppet är en ram inom vilken varje områdesnämnd förväntas prioritera och förnya utbildningsutbudet utifrån Mål och strategier för Uppsala universitet. Vid prioritering ska hänsyn även tas till studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov.

Områdesnämnderna ska varje år producera helårsstudenter och helårsprestationer med målet om att uppnå 100 procent av takbeloppet. Områdesnämnderna får vid överproduktion inte spara prestationer över 100 procent. Underproduktion mot det interna takbeloppet leder inte till någon återbetalning från områdesnämnd till universitetet. Dock kan upprepad underproduktion inom ett vetenskapsområde leda till ett minskat takbelopp kommande år.

Vissa verksamheter av universitetsgemensamt intresse finansieras som centrala avsättningar (se tabell 5.7). I de centrala avsättningarna ingår bland annat strategiska medel som ska möjliggöra särskilda satsningar löpande under året. Dessa medel disponeras av rektor och satsningar förutsätter vanligtvis samfinansiering av områdesnämnder/fakultetsnämnder och institutioner.

5.2.3 Tilldelat anslag till områdesnämnderna

Uppsala universitets modell för resursfördelning tar sin utgångspunkt i regeringens modell för ersättning av helårsstudenter och helårsprestationer per utbildningsområde, de så kallade prislapparna (se bilaga 1). Uppdrag till områdesnämnderna ges som interna takbelopp som bygger på de nationella prislapparna och som ska motsvara det belopp som varje områdesnämnd ska producera helårsstudenter och helårsprestationer för. För ändamålet tilldelas områdesnämnden ett anslag som uppgår till det interna takbeloppet reducerat med områdesnämndens andel av centrala avsättningar.

Det interna takbeloppet till respektive områdesnämnd baseras på föregående års takbelopp, av regeringen aviserade förändringar och på interna överväganden. Summan av de interna takbeloppen ska uppgå till samma belopp som universitetets takbelopp från regeringen plus eventuellt anslagssparande. Hur många helårsstudenter som ryms inom takbeloppet avgörs av inom vilka utbildningsområden de avräknas samt hur hög prestationsgraden är.

Tabell 5.4 Sammanställning fördelning av interna takbelopp, tkr

	Internt takbelopp 2020 Totalt	Internt takbelopp 2020 inkl VÅB Totalt ¹	Varav internt takbelopp 2020 GRUND	Varav Riktade satsningar 2020	Omfördelning takbelopp	Internt takbelopp 2021 (PLO + justering) GRUND	Internt takbelopp 2021 Riktade satsningar BP ²	Tillfällig utbyggnad basår	Utbyggnad permanenta platser VÅB 2020	Internt takbelopp 2021 Totalt	Summa ändring av internt takbelopp
Humaniora och samhällsvetenskap	898 923	908 126	826 768	85 958	-4 600	872 273	48 472		6 000	926 745	18 619
Medicin och farmaci	468 383	470 843	436 877	33 966	0	466 833	10 548		3 000	480 381	9 538
Teknik och naturvetenskap	482 161	504 651	453 091	46 960	4 600	469 317	25 307	18 375	4 100	517 099	12 448
Ofördelat takbelopp	0	0	0	0	0						0
Summa fördelning	1 849 467	1 883 620	1 716 736	132 731	0	1 808 423	84 327	18 375	13 100	1 924 225	40 605

- 1) Skillnaden mellan Internt takbelopp 2020 totalt och Internt takbelopp 2020 inkl VÅB totalt är 34 153 tkr och beror på utbyggnader av sommarkurser, basår och permanenta platser enligt rektors beslut 2020-05-19 (UFV 2019/118).
- 2) Av regeringen riktad utbyggnad 2015, 2017, 2018 och 2020 enligt tabell 5.3. Häri ingår även satsningen med fritt takbelopp utifrån rektors beslut (UFV 2018/118).

I vårändringsbudgeten för 2020 (prop. 2019/20:99) tilldelas Uppsala universitet ökat statsanslag för utbildning på grund och avancerad nivå för sommarkurser, behörighetsgivande utbildning (basår) samt permanenta platser. Medlen för 2020 fördelades i ett särskilt rektorsbeslut den 19 maj 2020.

För sommarkurser tilldelas universitetet 18 203 tkr. Satsningen omfattar endast 2020.

Regeringens satsning på behörighetsgivande utbildning (basår) omfattar åren 2020 och 2021. Uppsala universitet tilldelades 9 450 tkr för 2020 och 18 375 tkr för 2021 samt ett uppdrag att öka antalet studenter med 90 helårsstudenter för 2020 och 175 helårsstudenter för 2021. Utbyggnaden är riktad till tekniskt-naturvetenskapligt basår (kolumn tillfällig utbyggnad basår i tabell 5.4).

Regeringens satsning på permanenta platser riktas till utbyggnad av utbildningar som leder till yrken där det bedöms råda brist på kompetens samt till utbildningar för att underlätta omställning och kompetensutveckling. Uppsala universitet tilldelas 6 500 tkr för 2020 och 13 100 tkr från och med 2021. I kolumnen Utbyggnad permanenta platser VÅB 2020 i tabell 5.4 framgår fördelningen av medel till respektive vetenskapsområde. Utöver detta erhöles medel 2020 för validering av KPU (1 174 tkr) och stöd till arbete med distansutbildning (1 546 tkr) samt öppen nätbaserad utbildning (2 021 tkr).

5.2.4 Utbildning Campus Gotland

Konsistoriet har beslutat att målet om 1 500 helårsstudenter som studerar på plats vid Campus Gotland ska utgöra basen för fortsatt utveckling. Vid samgåendet år 2013 uppgick antalet helårsstudenter på campusutbildningar till drygt 700. Bedömningen är att den utbyggnad som nu görs leder till att målet om 1 500 helårsstudenter uppnås vid utgången av 2021.

Finansiering av utbyggnaden sker till hälften med nya medel från rektor (avsatta medel för egna prioriteringar från regeringens utbyggnad av högskolan 2015) och till hälften genom omfördelning från andra utbildningar, företrädesvis distansutbildningar med koppling till Campus Gotland. Omfördelningen åläggs områdesnämnderna och fördelas baserat på volymen distansutbildning vid Campus Gotland mätt i antalet helårsstudenter.

Områdesnämnderna tilldelas ett internt takbelopp för helårsstudenter på campusutbildningar vid Campus Gotland (se tabell 5.5). För att ge områdesnämnderna tydliga och långsiktiga planeringsförutsättningar tilldelades medel för utbyggnad av de nya utbildningarna fram till och med 2021 redan 2019. Den omfördelning som åläggs områdesnämnderna ska vara genomförd senast 2021. Avstämning av takbeloppet för campusutbildning vid Campus Gotland görs år 2021 och därefter årligen. Enligt samma princip som för det totala takbeloppet kan justering göras om en områdesnämnd upprepat inte når sitt takbelopp från och med år 2021.

Takbeloppet omfattar inte distansutbildningarna. Det totala värdet av helårsstudenter och helårsprestationer vid Campus Gotland beräknas uppgå till ungefär 147 mnkr för 2020, inklusive distansstudenter.

Tabell 5.5 Sammanställning takbelopp för campusutbildningar vid Campus Gotland, tkr

Områdesnämnd/övrigt	<i>Takbelopp Studenter på Campus 2018</i>	<i>Beräknat takbelopp Studenter på Campus 2019</i>	<i>Beräknat takbelopp Studenter på Campus 2020</i>	Takbelopp Studenter på Campus 2021
Humaniora och samhällsvetenskap	65 852	80 021	83 280	84 197
Medicin och farmaci	6 981	8 866	9 036	9 136
Teknik och naturvetenskap	13 225	23 737	24 191	24 459
Kvalitetsmedel Campus Gotland	7 300	7 300	7 300	7 300
Summa basresurs	93 358	119 924	123 807	125 092

Utöver tilldelade takbelopp avsätts sammanlagt 7,3 mnkr som kvalitetsmedel till Campus Gotland (se tabell 5.5). Medlen ska till del användas till resor mellan Uppsala och Visby och fördelas baserat på antalet anställda vid Campus Gotland. Medlen ska också användas till att fördela extra medel motsvarande 5 000 kronor per helårsstudent på campusutbildningar för att täcka merkostnader för de institutioner som bedriver campusutbildning på Gotland. Maximalt ersätts 100 helårsstudenter per institution, vilket innebär att den högsta ersättningen som kan tilldelas en viss institution är 0,5 mnkr.

Uppdrag till områdesnämnderna:

- Att till och med 2021 genomföra den utbyggnad av utbildningar som planeringsrådet för Campus Gotland föreslagit. Områdesnämnderna tilldelas medel enligt tabell 5.5 för ändamålet. Medlen ingår i områdesnämndernas totala takbelopp.

5.2.5 Avgiftsbetalande studenter

Universitetet har som mål att attrahera fler internationella studenter. År 2019 fanns 1 414 (2018: 1 120) avgiftsbetalande studenter vid universitetet, vilket motsvarade 833 (2018: 617) helårsstudenter, och intäkterna uppgick till 109 (2018: 83) mnkr. Prognosen över antalet studenter för åren 2020-2023 är mycket osäker med anledning av utbrottet av covid-19. Bedömningen är att antalet studenter minskar under 2020, men hur utvecklingen därefter ser ut är mycket svårbedömt.

Avgifternas storlek är fastställda av rektor och tas ut enligt principen om full kostnadstäckning. Huvuddelen av avgiftsintäkten fördelas till den institution som bedriver utbildningen. 10 tkr av avgiften för varje student är riktad till studieadministration vid utförande institution för att täcka de merkostnader som den avgiftsfinansierade utbildningen medför. Av samma skäl sätts 30 tkr av för att finansiera merkostnader för central studieadministration, språkstöd, bostadsgaranti och marknadsföring. Medlen för 2021 fördelas enligt tabell 5.6. Då prognosen är mycket osäker ges rektor möjligheten att justera tilldelningen i kompletterande verksamhetsplan för 2021.

Utbildning i svenska för avgiftsstudenter finansieras med studieavgifter från och med 2019.

Tabell 5.6 Finansiering central administration - avgiftsstudenter 2021, tkr

Områdesnämnd/övriga	Beslut 2020	Beslut 2021
Bostadsgaranti	3 400	3 700
Språkverkstad Engelska	800	800
Svenska för avgiftsstudenter (UFV 2018/1740)	2 250	2 250
Studentkårerna – studentinflytande	300	300
Universitetsförvaltningen	15 600	15 750
Delsumma	22 050	22 500
För senare fördelning av rektor	6 471	10 757
Summa	28 821	33 357

5.2.6 Språkverkstaden

Språkverkstaden utgör en del av universitetets arbete med breddad studentrekrytering och lika behandling av studenter. Språkverkstaden tillhandahåller särskilda insatser för studenter med läs- och skrivsvårigheter, annat modersmål än svenska, bristande språkliga grundkunskaper, talängslan m.m. Språkverkstaden är organisatoriskt placerad under områdesnämnden för humaniora och samhällsvetenskap, men nyttjas av hela universitetet. Rektor har låtit utvärdera verksamheten med slutsatsen att det är en väl fungerande verksamhet som används av studenter vid samtliga vetenskapsområden, med en viss tonvikt på studenter vid humaniora och samhällsvetenskap. Språkverkstaden finansieras med en central avsättning enligt tabell 5.7 (avseende grundnivå och avancerad nivå) och tabell 5.17 (avseende doktorander). För 2021 avsätts 8 300 tkr (varav 7 600 tkr avser utbildning på grundnivå och avancerad nivå) för ändamålet, en ökning med 600 tkr med anledning av ökade behov.

5.2.7 Utbildningar i svenska för personer med annat modersmål

Inom det språkvetenskapliga området ges förberedande och behörighetsgivande kurser (FUS/BUS) i svenska för personer med utländsk utbildning och annat modersmål än svenska i syfte att ge de färdigheter som krävs för grundläggande behörighet. För ändamålet anvisas medel via centrala avsättningar enligt tabell 5.7.

Swedish for Academics är kurser i svenska som riktar sig till anställd personal. För ändamålet anvisas under perioden 2019-2021 medel via universitetsgemensamma strategiska satsningar. Från och med 2022 anvisas medel via centrala avsättningar.

Svenska för avgiftsstudenter omfattar språkinlärande moment och kunskapsprov för avgiftspliktiga studenter. Syftet är att studenterna ska uppnå samma nivå av språkfärdighet som de studenter som läser kursen Basic Swedish. Finansiering görs med studieavgifter (se tabell 5.6).

5.2.8 Särskilda uppdrag inom utbildning

Stöd till studentinflytande

Uppsala universitet eftersträvar ett aktivt studentinflytande i syfte att uppnå högsta kvalitet i utbildningen. Enligt högskolelagen (2 kap 7 §) har studenterna rätt att vara representerade när beslut fattas eller beredning sker i frågor som har betydelse för utbildningen eller studenternas situation.

I enlighet med regeringens bedömning i propositionen Frihet och inflytande – kårobligatoriets avskaffande (prop. 2008/09:154, bet. 2008/09:UbU14, rskr. 2008/09:275) ska verksamhet för studentinflytande i lärosätenas organ stödjas med statsbidrag. Regeringen beslutar varje år om ett anslag till Kammarkollegiet avseende stöd till studentinflytande. Där framgår vilket belopp som ska utbetalas till Uppsala universitet. Därutöver bidrar universitetet med egna medel.

Ersättning till studentkårerna för studentinflytande regleras av ett särskilt rektorsbeslut (UFV 2019/1014). Ersättning fördelas årligen till de studentkårer som erhåller kårstatus för perioden och baseras på antalet helårsstudenter inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt inom forskarutbildning. Universitetet bidrar också till verksamheterna Studentboet och ESMeralda.

För ändamålet höjs avsättningen av medel 2021 till 5 500 tkr för utbildning på grundnivå och avancerad nivå (tabell 5.7) samt 570 tkr inom forskning och utbildning på forskarnivå (tabell 5.17), utöver de studentinflytandemedel som universitetet tilldelas via Kammarkollegiet. Därutöver avsätts 300 tkr av intäkterna från avgiftsbetalande studenter för att finansiera studiebevakning för den gruppen, se tabell 5.6.

Nationellt ansvar för vissa utbildningar

Uppsala universitet har ett uppdrag i regleringsbrevet att ge utbildning i elva språkämnen samt i egyptologi, estetik och seismologi. Uppdraget innebär att undervisning måste erbjudas på någon nivå även om antalet studenter vissa terminer är litet. Uppdraget ingår i universitets takbelopp och ska återrapporteras i årsredovisningen.

För att säkerställa hög kvalitet i dessa utbildningar tilldelas en basersättning för 2021 på 657 tkr per utbildning. Ersättningen uppräknas årligen med pris- och löneomräkning. Vissa av dessa utbildningar har ett litet studentunderlag och en basersättning garanterar en lärarinsats motsvarande exempelvis 75 procent av en universitetslektor. Finansiering görs som en central avsättning enligt tabell 5.7.

Uppdrag till områdesnämnden för humaniora och samhällsvetenskap:

- Att anordna undervisning inom följande utbildningar: albanska, assyriologi, bosniska, kroatiska, serbiska, egyptologi, estetik, estniska, finska, hindi, kurdiska, persiska samt turkiska. Områdesnämnden för humaniora och samhällsvetenskap erhåller 8 544 tkr för detta ändamål avsatta enligt tabell 5.7.

Uppdrag till områdesnämnden för teknik och naturvetenskap:

- Att anordna undervisning i seismologi. Områdesnämnden för teknik och naturvetenskap erhåller 657 tkr för detta ändamål avsatta enligt tabell 5.7.

Läkarutbildning och ALF-medel (avtal om läkarutbildning och forskning)

Uppsala universitet erhåller anslag för att ersätta region Uppsala för dess kostnader vid medverkan i utbildning av läkare (ALF-ersättning) i enlighet med det avtal som tecknats mellan staten och vissa regioner om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården (ALF-avtalet). ALF-ersättningen betalas ut månatligen till regionen. Enligt ALF-avtalet ersätts Uppsala universitet inom läkarutbildningen för högst 1 075 helårsstudenter vilket är det minsta antal helårsstudenter som staten förväntar sig att regionen ska ta emot för den verksamhetsintegrerade utbildningen av läkare.

Uppdrag till områdesnämnden för medicin och farmaci:

- Dimensioneringen av läkarutbildningen ska uppgå till minst 1 075 helårsstudenter. Nämnden disponerar i samråd med region Uppsala ALF-ersättningen för avsett ändamål.

Internationell fortbildning för lärare

Universitetet har ett uppdrag från regeringen att anordna viss internationell fortbildning för lärare och viss fortbildning för modersmållärare för elever med annat modersmål än svenska. Vidare ska universitetet svara för Sveriges deltagande i Europarådets språkprojekt och fortbildningsprogram för lärare. För detta erhåller universitetet ett särskilt anslag. Uppdraget återrapporteras i årsredovisningen.

Uppdrag till områdesnämnden för humaniora och samhällsvetenskap:

- Nämnden ansvarar för viss internationell lärarfortbildning samt språkassistentverksamhet m.m. Vidare ska nämnden svara för att Sveriges deltagande i Europarådets fortbildningsprogram för lärare och hemspråklärares deltagande i fortbildningskurser i samarbete med invandrarnas ursprungsländer genomförs enligt riksdagens beslut. För uppdraget disponerar områdesnämnden anslaget 2:4 ap.2. Internationell lärarfortbildning (ram).

Nationellt resurscentrum för biologi och bioteknik

Nationellt resurscentrum för biologi och bioteknik är ett samarbete mellan Uppsala universitet och Sveriges lantbruksuniversitet. Det övergripande målet för Nationellt resurscentrum för biologi och bioteknik är att bidra till att lärare i förskola, skola och vuxenutbildning får höjd kompetens och ökat intresse för biologi och bioteknik. Genom insatserna för lärare ges elever ökade möjligheter till en aktuell och intresseväckande undervisning. Centrumet ska också verka för att främja kontakterna mellan forskningen och skolan. Centret är organisatoriskt underställt institutionen för biologisk grundutbildning.

Uppsala universitet disponerar ett särskilt anslag för ändamålet. Verksamheten samordnas av Linköpings universitet. Anslaget 2.64 ap. 1 Nationellt resurscentrum för biologi och bioteknik (ram) disponeras av Nationellt resurscentrum för biologi och bioteknik vid institutionen för biologisk grundutbildning för avsett ändamål.

5.2.9 Centrala avsättningar utbildning

Ett antal universitetsgemensamma poster finansieras via statsanslaget som centrala avsättningar. De centrala avsättningarna görs genom ett proportionellt avdrag av områdesnämndernas tilldelade takbelopp. För 2021 är de centrala avsättningarna för utbildning:

- Gemensam anslagsfinansiering av investeringar (se avsnitt 7)
- Hyresutjämning (se avsnitt 5.3.9)
- Ersättning till studentkårerna (se avsnitt 5.2.8)
- Universitetsgemensamma strategiska medel (se nedan)
- Tentamenslokaler
- Språkverkstaden – grundnivå och avancerad nivå (se avsnitt 5.2.6)
- Förberedande och behörighetsgivande utbildning i svenska (FUS/BUS) (se avsnitt 5.2.7)
- Kvalitetsmedel Campus Gotland (se avsnitt 5.2.4)
- Nationellt ansvar för vissa utbildningar (se avsnitt 5.2.8)

Kostnader för tentamenslokaler finansieras till största delen via en central avsättning inom utbildningen. Kvarstående del finansieras med en avgift per tenterande student.

Tabell 5.7 Centrala avsättningar utbildning på grundnivå och avancerad nivå, tkr

	2020 Beslut	2021 Beslut	2022 Beräkning	2023 Beräkning	Förändring 2020-2021
Centrala avsättningar					
Gemensam anslagsfinansiering av investeringar	28 000	28 000	28 000	28 000	0
Hysesutjämnning			5 000	5 000	0
Ersättning till studentkåren ¹⁾	4 700	5 500	5 600	5 700	800
Universitetsgemensamma strategiska medel	10 000	10 000	10 000	10 000	0
Tentamenslokaler	14 000	14 000	14 000	14 000	0
Språkverkstaden –grundnivå och avancerad nivå	7 000	7 600	7 600	7 600	600
FUS/BUS	4 050	4 050	4 100	4 150	0
Kvalitetsmedel Campus Gotland	7 300	7 300	7 300	7 300	0
Nationellt ansvar för vissa utbildningar	9 045	9 201	9 349	9 498	156
Summa centrala avsättningar	84 095	85 651	90 949	91 248	1 556
Finansiering centrala avsättningar					
Humaniora och samhällsvetenskap	-40 874	-41 251	-44 131	-44 258	-377
Medicin och farmaci	-21 297	-21 383	-22 927	-23 042	-86
Teknik och naturvetenskap	-21 924	-23 017	-23 891	-23 949	-1 093
Summa finansiering centrala avsättningar	-84 095	-85 651	-90 949	-91 248	-1 556

1) Avser finansiering utöver medel från regeringen. Beslut fattas årligen om ersättning till respektive studentkår.

Universitetsgemensamma strategiska medel

Universitetsgemensamma strategiska medel disponeras av rektor och avsätts för särskilda satsningar och som reserv för oförutsedda händelser inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Finansieringen sker genom en central avsättning från anslaget för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Avsättningen uppgår till 10 mnkr för 2021.

5.2.10 Sammanställning anslagsfördelning – Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Fördelning av internt takbelopp och tilldelat anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå är sammanställt i tabell 5.8.

Uppdrag till områdesnämnderna:

- Att 2021 anordna utbildning på grundnivå och avancerad nivå motsvarande internt takbelopp för 2021 enligt tabell 5.8, inklusive utbyggnaden av antal nybörjarplatser och helårsstudenter till enligt tabell 5.3 och tabell 5.4.

Tabell 5.8 Sammanställning fördelning av internt takbelopp och tilldelat anslag för utbildning, tkr

Områdesnämnd/övrigt	Tilldelat anslag 2020 Beslut	Internt takbelopp 2021 Beslut	Centrala avsättningar	Tilldelat anslag 2021 Beslut	Tilldelat anslag 2022 Beräkning	Tilldelat anslag 2023 Beräkning	Förändring tilldelat 2020-2021
Humaniora och samhällsvetenskap	867 252	926 745	-41 251	885 494	897 400	912 206	18 242
Medicin och farmaci	449 546	480 381	-21 383	458 998	466 210	474 926	9 452
Teknik och naturvetenskap	482 727	517 099	-23 017	494 082	485 815	493 610	11 355
Ofördelat takbelopp	0	0		0	0	0	0
Centrala avsättningar	84 095	0	85 651	85 651	90 949	91 248	1 556
Summa fördelning av takbelopp	1 883 620	1 924 225	0	1 924 225	1 940 375	1 971 991	40 605

5.3 Forskning och utbildning på forskarnivå

5.3.1 Fördelning av basresurs för forskning

Uppsala universitet erhåller anslagsposten basresurs för forskning enligt tabell 5.9. Anslaget för forskning och utbildning på forskarnivå beräknas till 2 296 754 tkr för 2021. I anslaget ingår basresurs för forskning och utbildning på forskarnivå och anslag för kunskap och information om mäns våld mot kvinnor (disponeras av NCK, se avsnitt 5.3.12). Anslaget ökar med 37 705 tkr jämfört med 2020, vilket förklaras av pris- och löneomräkning.

I basresursen ingår medel för de strategiska forskningsområdena samt medel som överfördes till Uppsala universitet i samband med samgåendet med Högskolan på Gotland.

Tabell 5.9 Tilldelning av basresurs för forskning, tkr

Anslagspost	2020 Beslut	2021 Beslut	2022 Beräknat	2023 Beräknat	Förändring VP 2020-BP
2:4 Forskning och utbildning på forskarnivå	2 259 049	2 296 754	2 333 723	2 362 920	37 705
varav ap.6 Basresurs (ram)	2 241 359	2 278 760	2 315 440	2 344 343	37 401
varav ap.7 Kunskap och information om mäns våld mot kvinnor (ram)	17 690	17 994	18 285	18 578	304
Summa	2 259 049	2 296 754	2 333 723	2 362 920	37 705
Tilldelat belopp i VP2020	2 261 724				
Differens	-2 675				

5.3.2 Principer för anslagsfördelning till områdesnämnderna

Respektive områdes- och fakultetsnämnd ska svara för planering, genomförande och uppföljning av forskning och utbildning på forskarnivå inom sitt ansvarsområde samt svara för fördelning av de resurser som nämnden disponerar för dessa ändamål. Uppföljning av verksamheten sker bland annat vid områdesdialogerna och i årsredovisningen.

Universitetets forskning och utbildning på forskarnivå finansieras till knappt hälften av statsanslag. Statsanslaget ska utgöra en stabil och långsiktig finansieringsform. Långsiktighet och kontinuitet är förutsättningar för hög kvalitet i forskning, varför en betydande del av basanslaget fördelas till områdesnämnderna baserat på tidigare års fördelning. Fördelningen av statsanslag ska också premiera prestationer och utvecklingsarbete, varför 7,5 procent av basanslaget årligen omfördelas utifrån kvalitetsbaserade principer (se avsnitt 5.3.3). Universitetets egna kvalitetsbedömningar omfattar 2,5 procent av basanslaget (se avsnitt 5.3.4).

Vissa verksamheter av universitetsgemensamt intresse finansieras som centrala avsättningar. I de centrala avsättningarna ingår bland annat universitetsgemensamma strategiska medel som ska möjliggöra särskilda satsningar löpande under året. Dessa medel disponeras av rektor och satsningar förutsätter vanligtvis samfinansiering av områdesnämnder/fakultetsnämnder och institutioner.

Basresursen från regeringen fördelas internt i:

- Tilldelat basanslag efter omfördelning baserat på intern kvalitetsbaserad resurstilldelning (se avsnitt 5.3.3).
- Strategiska forskningsområden (se avsnitt 5.3.5)
- Forskning Campus Gotland (se avsnitt 5.3.6)
- Egna kvalitetsbedömningar (se avsnitt 5.3.4)
- Centrala avsättningar (se avsnitt 5.3.9)

Fördelningen av basresursen mellan dessa poster framgår av tabell 5.10.

Tabell 5.10 Intern fördelning av basresurs, tkr

	2020 Beslut	2021 Beslut	2022 Beräkning	2023 Beräkning	Förändring 2020-2021
Tilldelat basanslag	1 828 782	1 856 653	1 882 727	1 911 804	27 867
Strategiska forskningsområden	190 201	193 483	196 598	199 744	3 282
Forskning Campus Gotland	23 440	23 843	24 227	24 615	403
Delsumma	2 042 423	2 073 979	2 103 552	2 136 163	31 552
Egna kvalitetsbedömningar	44 845	46 459	47 162	47 682	1 614
För senare fördelning Campus Gotland	8 000	8 000	8 000	0	0
Centrala avsättningar	148 766	150 326	162 226	168 640	1 560
Summa basresurs	2 244 034	2 278 760	2 315 439	2 352 486	34 726

5.3.3 Intern kvalitetsbaserad resurstilldelning

7,5 procent av basanslaget fördelas baserat på prestation med tre kvalitetsbaserade indikatorer (UFV 2016/1914). Syftet med den kvalitetsbaserade resursfördelningsmodellen är att ge tydliga signaler om i vilka dimensioner verksamheten ska stärkas och att stimulera kvalitetsutveckling. Utgångspunkten är att modellen ska ge goda incitament och har inte omfördelning som ett självändamål.

Den universitetsgemensamma modellen ska vara förenlig med de fördelningsmodeller som finns på vetenskapsområdes- och fakultetsnivå och fungera tillfredsställande för verksamheter med olika förutsättningar. Modeller på mer decentraliserad nivå kan bättre anpassas till specifika förhållanden inom vetenskapsområden och fakulteter.

I den kvalitetsbaserade resurstilldelningsmodellen omfördelas 7,5 procent av basanslaget för forskning och forskarutbildning efter följande indikatorer:

- Externa medel (2,5 procent)
- Publicering enligt den så kallade norska modellen och citeringar (2,5 procent)
- Utfärdade doktorsexamen (2,5 procent)

Principen är att utfallet beräknas genom att vetenskapsområdena jämför sig med sina egna prestationer över tid. Utfallet de tre senaste kalenderåren jämförs med de fem föregående.

För att få genomslag i organisationen ska modellen och dess utfall årligen kommuniceras brett. För ytterligare information kring beräkningsmetoder, se UFV 2016/1914. Modellen ska utvärderas inför beslut om verksamhetsplan 2022.

Tabell 5.11 Kvalitetsbaserad resursfördelning, tkr

	Bas ¹	Avdrag 10% av bas	Summa	Resursfördelning netto			
				Doktors- examina	Externa medel	Publikationer och citeringar	Summa exkl. egna kvalitets- bedömningar
Humaniora och samhällsvetenskap	653 801	-65 380	49 035	-640	-547	-1 461	-2 649
Medicin och farmaci	443 141	-44 314	33 235	-1 100	724	664	288
Teknik och naturvetenskap	761 267	-76 127	57 095	1 740	-176	797	2 361
Egna kvalitetsbedömningar			46 455				
Summa områdesnämnd	1 858 209	-185 821	185 821				

1) Summan Bas avser tilldelat basanslag 2019 uppräknat med PLO.

5.3.4 Medel efter egna kvalitetsbedömningar

2,5 procent av basanslaget fördelas av konsistoriet efter universitetets egna kvalitetsbedömningar. För 2021 avsätts 46 455 tkr (2020:44 845 tkr) till:

- universitetsgemensam samfinansiering avseende forskningsbidrag från Wallenberg Fellows och Wallenberg Scholars samt bidrag från European Research Council (ERC) (25,5 mnkr)
- satsning på meriteringsanställningar (12 mnkr)
- internationellt gästprofessorsprogram, se UFV 2018/273 (5 mnkr)
- internationalisering (4 mnkr)

Rektor ges möjlighet att under året göra omDispositioneringar mellan posterna.

Universitetsgemensam samfinansiering om 250 tkr per år sker till erhållna ERC-medel samt Wallenberg Fellows och Scholars (inkl Clinical Scholars). Stöd via ett engångsbelopp om 250 tkr ges även till personer som tar sig långt i urvalsprocessen till ERC-medel utan att beviljas något bidrag. Principer för vilka som kan bli föremål för ett sådant stöd beslutas av rektor i kompletterande verksamhetsplan 2021.

Medel för meriteringsanställningar fördelas till områdesnämnderna av rektor i kompletterande verksamhetsplan 2021. Satsningen pågår till och med 2021 och ska utvärderas inför beslut om eventuell fortsättning.

Det internationella gästprofessorsprogrammet pågår till och med 2022 och ska utvärderas inför beslut om eventuell fortsättning. Principer för ersättning beslutas av rektor i kompletterande verksamhetsplan för 2021.

En sammanställning av områdesnämndernas basanslag finns i tabell 5.12.

Tabell 5.12 Sammanställning fördelning av basanslag, tkr

Områdesnämnd	Basanslag 2019	Basanslag 2020	PLO + justerings poster	Resurs- fördelning netto ¹	Förändring centrala avsättningar	Summa ändring av basanslag	Basanslag 2021
Humaniora och samhällsvetenskap	653 540	669 694	10 810	-2 649	-549	7 613	677 307
Medicin och farmaci	491 427	518 691	8 441	288	-372	8 357	527 048
Teknik och naturvetenskap	823 470	854 038	13 865	2 361	-639	15 587	869 625
Summa tilldelning basanslag	1 968 437	2 042 423	33 116	0	-1 560	31 556	2 073 979

1) Kvalitetsbaserad resursfördelning enligt avsnitt 5.3.3

5.3.5 Regeringens strategiska forskningsområden (SFO)

Uppsala universitet är värd för sju av regeringens SFO:er och medverkar som partner i ytterligare tre (se sammanställning i bilaga 4). Dessa SFO:er erhåller särskild finansiering från regeringen. I tabell 5.13 finns de SFO:er där Uppsala universitet medverkar, fördelningen mellan samverkande lärosäten och den områdesnämnd till vilken konsistoriet fördelar anslaget.

Satsningen inleddes 2009 och SFO:erna utvärderades av Vetenskapsrådet 2015 (Evaluation of the strategic research area initiative 2010–2014). Samtliga SFO:er som sorterar under Uppsala universitet fick positivt resultat i utvärderingen. Enligt regeringens forskningsproposition Kunskap i samverkan tilldelas de berörda lärosätena anslaget även fortsättningsvis riktade i regleringsbrevet.

Av de 193 mnkr ska 70 mnkr föras över till andra lärosäten enligt tabell 5.13.

Uppsala universitet erhåller ytterligare cirka 21 mnkr för 2021 avseende SFO:er där universitetet är medverkande. Dessa medel överförs från Lunds universitet.

Tabell 5.13 Fördelning anslag för strategiska forskningsområden, tkr

Områdesnämnd/övrigt	2020 Beslut	2021 Beslut	2022 Beräkning	2023 Beräkning	Andel som utbetalas till andra lärosäten	Andel kvar på UU
Humaniora och samhällsvetenskap						
UCRS	8 925	9 079	9 225	9 372	0%	100%
Summa humaniora och samhällsvetenskap	8 925	9 079	9 225	9 372		
Medicin och farmaci						
U-CAN	21 866	22 242	22 600	22 962	50%	50%
U-CARE	11 157	11 349	11 532	11 716	0%	100%
SciLife-U	48 528	49 363	50 157	50 960	0%	100%
Summa medicin och farmaci	81 551	82 954	84 289	85 638		
Teknik och naturvetenskap						
eSENCE	29 006	29 505	29 980	30 460	55%	45%
StandUP	58 011	59 009	59 959	60 918	64%	36%
CNDS	12 718	12 937	13 145	13 355	36%	64%
Summa teknik och naturvetenskap	99 735	101 450	103 084	104 733		
Summa SFO	190 211	193 483	196 598	199 743		

5.3.6 Forskning Campus Gotland

Verksamheten på Gotland ska erbjuda en akademisk miljö för fullvärdig utbildning och forskning. Universitetets mål är bland annat att expandera verksamheten vid Campus Gotland genom fler studenter på campus och fler anställda med placeringsort Visby. Sammantaget är det ett drygt tjugotal institutioner som bedriver utbildning och forskning vid Campus Gotland.

De forskningsmedel som överfördes till Uppsala universitet i och med samgåendet med Högskolan på Gotland fördelas mellan områdesnämnderna som basanslag, totalt 23,8 mnkr. Anslaget räknas årligen upp med PLO. Fördelningen mellan områdesnämnderna ska ses över inför VP 2022, då utbyggnaden av utbildningar är genomförd.

Därutöver avsätts årligen 9,7 mnkr (tabell 5.14) som fördelas av rektor efter förslag av planeringsrådet för Campus Gotland i syfte att stödja forskningsprojekt samt fakulteter och institutioner i rekrytering av lärare och forskare. Uppsala universitet disponerar därutöver 8 mnkr per år under fem år (2018-2022) genom en riktad satsning från regeringen för att stärka Campus Gotland. Även dessa medel fördelas av rektor efter förslag av planeringsrådet.

Tabell 5.14 Fördelning av medel för forskning och utbildning på forskarnivå vid Campus Gotland, tkr

Områdesnämnd/övrigt	2020	2021	2022	2023	Förändring 2020-2021
	Beslut	Beslut	Beräkning	Beräkning	
Humaniora och samhällsvetenskap	17 325	17 623	17 907	18 193	298
Medicin och farmaci	1 019	1 037	1 053	1 070	18
Teknik och naturvetenskap	5 096	5 184	5 267	5 351	88
Riktad satsning – Campus Gotland	8 000	8 000	8 000		0
Central avsättning-Campus Gotland	9 700	9 700	9 700	9 700	0
Summa	41 140	41 543	41 927	34 315	403

5.3.7 Utbildning och forskning för hållbar utveckling

Den universitetsgemensamma organisationen inom hållbar utveckling förändrades under 2017. Projektet Uppsala University Sustainability Initiatives (UUSI) ska under perioden 2018-2022 stärka universitetets forskningsmiljöer inom hållbar utveckling genom att stimulera gränsöverskridande forskningssamarbeten, samt stödja och utveckla ett antal forskningsinitiativ med fokus på hållbar utveckling. Uppdraget för The Centre for Environment and Development Studies (CEMUS) har tydliggjorts och omfattar utbildning och samverkan med det omgivande samhället inom området hållbar utveckling.

UUSI finansieras dels med universitetsgemensamma strategiska medel (totalt 9 375 tkr under perioden 2018-2022) dels med medel från områdesnämnderna 397 tkr (se tabell 5.15). Konsistoriet beslutar också att områdesnämnderna gemensamt finansierar stöd runt den så kallade Zennströmprofessuren, totalt 372 tkr för 2021.

CEMUS basfinansieras av områdesnämnderna; totalt 792 tkr inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt 372 tkr för samverkansuppgiften (se tabell 5.15).

Utöver ovan nämnda enheter erhåller Östersjöuniversitetet/Baltic University Programme särskilda medel.

Tabell 5.15 Finansiering av verksamheterna inom hållbar utveckling, tkr

Områdesnämnd/övrigt	2020			2021		
	Summa	UTB	FO	Summa	UTB	FO
Humaniora och samhällsvetenskap	746	373	373	759	379	379
Medicin och farmaci	521	148	373	533	151	382
Teknik och naturvetenskap	631	258	373	642	262	379
-varav CEMUS		779	366		792	372
-varav Zennströmprofessur			366			372
-varav UUSI			389			397
<i>Östersjöuniversitetet</i>						
Centrala avsättningar	1 139	0	1 139	1 159	0	1 159
Särskilt åtagande inom utb.anst. för Östersjöuniv. ¹	2 565	0	2 565	2 609	0	2 609
Summa	5 605	779	4 826	5 701	792	4 909

1) 2:65 Särskilda medel till universitet, ap.3 Sekretariat för Östersjöuniversitetet.

5.3.8 Centrum för genusvetenskap

Centrum för genusvetenskap bedriver utbildning och forskning i genusvetenskap samt initierar och stimulerar till samarbete i genusvetenskapliga frågor inom universitetet. Utbildningen och forskningen omfattar både biologiska och sociala perspektiv på kön. Verksamheten är organisatoriskt underställd områdesnämnden för humaniora och samhällsvetenskap men samverkar med samtliga områdesnämnder, fakultetsnämnder och berörda institutioner och finansieras därmed gemensamt av dessa. Centrum för genusvetenskap finansieras genom att områdesnämnderna avsätter medel enligt tabell 5.16. Områdesnämnden för medicin och farmaci och områdesnämnden för teknik och naturvetenskap ska dessutom avsätta medel för att finansiera projekt inom det egna området i anslutning till centrumets verksamhet. Utöver detta delfinansierar avkastning från C.F. Liljewalchs stiftelse anställningen som föreståndare på centrumet.

Tabell 5.16 Finansiering av Centrum för genusvetenskap, tkr

Områdesnämnd/övrigt	2020	2021	2022	2023
	Beslut	Beslut	Beräkning	Beräkning
Humaniora och samhällsvetenskap	3 302	3 359	3 413	3 467
Medicin och farmaci	122 ¹ / 505 ²	124 ¹ / 514 ²	126 / 522	128 / 530
Teknik och naturvetenskap	122 ¹ / 505 ²	124 ¹ / 514 ²	126 / 522	128 / 530
C.F. Liljewalchs stiftelse	535	544	553	562
Summa	5 091	5 179	5 262	5 346

1) Finansiering av Centrum för genusvetenskap.

2) Medel för att finansiera projekt inom det egna området i anslutning till centrumets verksamhet.

5.3.9 Centrala avsättningar - forskning

Ett antal universitetsgemensamma ändamål finansieras via basresursen som centrala avsättningar. För 2021 är de centrala avsättningarna inom forskning och utbildning på forskarnivå:

- Gemensam anslagsfinansiering av investeringar (se avsnitt 7)
- Hyresutjämnning (se nedan)
- Forskningsdatalagring (se nedan)
- Avveckling The Svedberg Lab (se nedan)
- Ersättning till studentkårerna (se avsnitt 5.2.8)
- Forskning Campus Gotland (se avsnitt 5.3.6)
- SCAS (se avsnitt 5.3.10)
- Språkverkstaden - doktorander (se avsnitt 5.2.6)
- Östersjöuniversitetet (se avsnitt 5.3.10)
- Sjukkostnad externfinansierad forskande personal (se nedan)
- Universitetsgemensamma strategiska medel (se nedan)

Tabell 5.17 Centrala avsättningar forskning och utbildning på forskarnivå, tkr

Ändamål	2020 Beslut	2021 Beslut	2022 Beräkning	2023 Beräkning	Förändring 2020-2021
Gemensam anslagsfinansiering av investeringar ¹	40 000	40 000	42 000	45 000	0
Hyresutjämning			5 000	5 000	0
Forskningsdatalagring	5 000	5 000	5 000	5 000	0
Avveckling The Svedberg Lab	7 000	7 000	7 000	7 000	0
Ersättning till studentkårerna	470	570	580	590	100
Forskning Campus Gotland	9 700	9 700	9 700	9 700	0
SCAS	19 439	19 773	20 091	20 412	334
Språkverkstaden –doktorander	700	700	700	700	0
Östersjöuniversitetet	1 139	1 159	1 178	1 197	20
Sjukkostnad externfinansierade forskare ²	1 000	1 000	2 000	2 000	0
Klimatpott			2 000	2 000	0
Verifiering för samverkan (VFS)			2 500	2 500	0
Universitetsgemensamma strategiska medel	64 318	65 424	66 477	67 541	1 106
Summa	148 766	150 326	162 226	168 640	1 560

1) Reducerad avsättning under 2020-2022 med anledning av ackumulerade överskott från tidigare år. År 2023 återgår avsättningen till tidigare nivå.

2) Avsättningen sänks under 2020-2021 för att anpassas till utnyttjad nivå.

Hyresutjämning

Sedan den tidigare hyresmodellen ersattes med den befintliga finns inte längre något stöd till verksamheter som får ökade lokalkostnader utöver stöd till inredning och utrustning. En hyresutjämningsmodell infördes i VP 2019 för att underlätta utveckling av och förändringar i lokalbeståndet.

Grundprincipen är att vetenskapsområdena finansierar hyresökningar vid ny- och ombyggnation. Utjämningsmodellen aktiveras i projekt av större omfattning där vetenskapsområdet på egen hand inte kan hantera hela kostnadsökningen och som anses vara strategiskt viktiga för hela universitetet. Beslut om utjämningsmedel för ökade hyreskostnader tas av rektor objekt för objekt. En utgångspunkt vid bedömningen är hyresökningens omfattning i förhållande till verksamhetens omsättning. Respektive vetenskapsområde finansierar alltid minst 50 procent av hyreskostnadsökningen i ett objekt. Medel via utjämningsmodellen tilldelas som ett tidsbegränsat stöd, i normalfallet mellan 5 och 10 år, med avtrappning.

Förslag till hyresutjämning ska för aktuella projekt lämnas till rektor i samband med beslut om genomförande. Beräkningen görs om inför projektslut och tilldelningen fastställs i verksamhetsplanen året före inflyttning i de nya eller ombyggda lokalerna med hänsyn tagen till eventuella förändringar i hyreskostnader eller verksamhetsvolym inom berörd verksamhet.

Hyresutjämning finansieras med central avsättning inom forskning och utbildning på forskarnivå (tabell 5.17) samt utbildning på grundnivå och avancerad nivå (tabell 5.7). Avsättning av medel påbörjas 2022 för att finansiera de projekt som bedöms falla inom ramen för hyresutjämning.

Forskningsdatalagring

Rektor beslutade 2016-04-12 (UFV 2012/1735) om införande av en universitetsövergripande tjänst för permanent, strukturerad och säker lagring av forskningsdata. Tjänsten erbjuds kostnadsfritt till forskande

personal och kommer att ersätta lokala lagringslösningar. Medlen om 5 mnkr per år ska användas till maskinvara, drift, personal samt utbildning och information.

The Svedberg Lab

Konsistoriet beslutade om avveckling av The Svedbergs Lab vid årsskiftet 2015/16 (UFV 2015/380). En avsättning på 67 mnkr för avvecklingskostnader belastade bokslutet 2015 som en engångskostnad. För att finansiera avvecklingen görs en central avsättning på 7 mnkr per år i 5 år (2017-2021). Efter 5 år kan avvecklingskostnaden uppskattas med större säkerhet och en förnyad bedömning görs av om den centrala avsättningen ska fortsätta, kan upphöra eller kan skrivas av mot myndighetskapital.

Sjukkostnad för externfinansierad forskande personal

Sjukkostnad för forskare och meriteringsanställda med externa bidragsmedel finansieras med central avsättning. En sjukskrivning medför i praktiken att projekttiden minskar för den enskilde medarbetaren om inte sjukkostnaden täcks med statsanslag. Denna fråga har hanterats på olika sätt inom olika delar universitetet, vilket har lett till att den forskande personalen verkar under olika förutsättningar. Finansiering med centrala medel gör förutsättningarna för den externt finansierade forskarpersonalen enhetliga.

Klimatpott

I syfte att minska universitetets eget klimatavtryck inrättas en klimatpott för att stödja olika initiativ. För ändamålet avsätts 2 miljoner kronor ur Gustavianska stiftelsen för 2020 och 2021. Från och med 2022 finansieras klimatpotten som en central avsättning.

VFS-medel

För att stimulera samverkan finns ett behov av samverkansfinansiering. Medel för verifiering av samverkan (VFS-medel) utgör "smörjmedel" till projekt i tidig fas och därmed möjliggörs samverkansprojekt som är väl förberedda inför externa utlysningar. Rektor har beslutat om en finansieringsmodell för denna verksamhet (UFV 2017/1728). Av beslutet framgår bland annat beredningsprocessen. VFS-medlen finansieras 2020 och 2021 med universitetsgemensamma strategiska medel enligt rektors beslut. Från och med 2022 finansieras verksamheten via central avsättning (tabell 5.17). Avsättningen beräknas uppgå till 2,5 mnkr per år.

Universitetsgemensamma strategiska medel

Konsistoriet avsätter årligen medel för universitetsgemensamma strategiska ändamål till rektors förfogande. Medlen används bland annat till satsningar löpande under året och utgör vanligtvis startkapital i initieringsfaser. Nya satsningar förutsätter normalt samfinansiering av områdesnämnder/fakultetsnämnder och institutioner. Större satsningar görs för närvarande på Uppsala Antibiotic Centre (UAC), Uppsala centrum för medicinsk teknik (Uppmed), satsning på forskning om integration, rasism och diskriminering (CemFor), plattform för tvärgående kultur- och samhällsforskning (CIRCUS), Uppsala University Sustainability Initiatives (UUSI), Battery 2030+, Uppsala Immigration Lab samt molekylär biometik. Medlen kan även användas till oförutsedda händelser.

Avsättningen för universitetsgemensamma strategiska medel ökade med 5 mnkr 2019 och med ytterligare 5 mnkr 2020. Medlen ska användas för att finansiera den universitetsgemensamma delen av nationell forskningsinfrastruktur. Forskningens infrastruktur är ett prioriterat område där universitetet arbetar för att bygga kompletta akademiska miljöer med styrka och excellens. Uppsala universitet deltar i både internationella och nationella satsningar. Finansieringsansvaret för den nationella forskningsinfrastrukturen har förändrats under senare år och ett allt större ansvar har lagts på lärosätena. Numera finansierar Vetenskapsrådet i normalfallet maximalt upp till halva kostnaden för en infrastruktur. Resterande del finansieras av berörda lärosäten. Fördelningen av resurser mellan forskningsinfrastrukturerna görs av Vetenskapsrådet vartannat år efter utlysning.

Grundprincipen vid universitetet är att respektive vetenskapsområde finansierar sin forskningsinfrastruktur. Det är dock rimligt att i vissa enskilda fall samfinansiera med centrala medel. Det handlar om större åtaganden som vanligtvis används av forskare inom flera olika vetenskapsområden. För närvarande berörs SNIC, Max IV-laboratoriet och ESS/FREIA.

5.3.10 Särskilda uppdrag inom forskning

SCAS

Swedish Collegium for Advanced Study (SCAS) är ett nationellt institut för avancerade studier, huvudsakligen inom samhällsvetenskap och humaniora och med Uppsala universitet som värduniversitet. Verksamheten regleras i förordning (1995:1079, SFS 2017:205) om Kollegiet för avancerade studier och ska redovisas särskilt i årsredovisning och budgetunderlag. Ett syfte är att bidra till hög kvalitet och internationalisering i svensk forskning. Arbete pågår för att bredda verksamheten till att även omfatta naturvetenskap och medicin.

Sekretariatet för Östersjöuniversitet (The Baltic University Programme)

Universitetet tilldelas ett särskilt anslag (2.65 anslagspost 3) för Sekretariatet för Östersjöuniversitet, se tabell 5.17. Anslaget disponeras av områdesnämnden för naturvetenskap och teknik.

Seismologisk informationservice

Områdesnämnden för teknik och naturvetenskap ska bedriva seismologisk informationservice.

5.3.11 Sammanställning anslagsfördelning – forskning och utbildning på forskarnivå

Tabell 5.18 visar sammanställning över fördelning av basresursen för 2021 samt beräknade anslag för 2022 och 2023. I tabell 5.19 redovisas finansiering av vissa riktade satsningar.

Tabell 5.18 Sammanställning fördelning av basresursen, tkr

Områdesnämnd/övrigt	Totalt anslag 2020 Beslut	Totalt anslag 2021 Beslut	Totalt anslag 2022 Beräkning	Totalt anslag 2023 Beräkning	Förändring 2020-2021
Humaniora och samhällsvetenskap	669 694	677 307	684 945	697 497	7 613
Medicin och farmaci	518 691	527 048	533 309	542 926	8 357
Teknik och naturvetenskap	854 038	869 624	879 795	895 739	15 587
Summa tilldelning inkl. SFO, Campus Gotland	2 042 423	2 073 979	2 098 049	2 136 163	31 556
Egna kvalitetsbedömningar/satsningar	44 845	46 455	47 164	47 683	1 610
För senare fördelning	8 000	8 000	8 000	0	0
Centrala avsättningar	148 766	150 326	162 226	168 640	1 560
Summa basresurs	2 244 034	2 278 760	2 315 439	2 352 486	34 726

Tabell 5.19 Finansiering av riktade satsningar och uppdrag inom forskning och utbildning på forskarnivå, tkr

	Summa 2021	Humaniora och samhällsvetenskap	Medicin och farmaci	Teknik och naturvetenskap	Gemensamt**
UU Innovation (se även tabell 6.1)	13 400	3 400	5 000	5 000	
Artificiell intelligens (AI)	4 500	1 500	1 500	1 500	
Forskning inom utbildningsvetenskap och ämnesdidaktik	4 000	2 000		2 000	
MAX IV (2020-2023)	9 050			4 525	4 525
SNIC (2020-2022)	13 000	*	*	*	5 475
SNIC – in kind	5 900	*	*	*	
Forskningsinfrastruktur – Humsam	5 000	*			5 000

*Fördelas mellan vetenskapsområdena efter framtagna fördelningsmodell

**Avser Universitetsgemensamma strategiska medel forskning

5.3.12 Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK)

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) har genom Uppsala universitet regeringens uppdrag att med ett rikstäckande perspektiv utveckla och sprida evidensbaserad kunskap och information om mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer. Enheten är placerad direkt under rektor. Inom ramen för uppdraget ska NCK bedriva utbildning och utgöra ett stöd till andra myndigheter och organisationer i dessa frågor. Centrumet ska även sammanställa aktuell forskning och analysera behovet av ny forskning, samt utveckla och sprida metoder för bemötande och stöd. På uppdrag av regeringen driver NCK i samverkan med Akademiska sjukhuset den nationella stödtelefonen Kvinnofridslinjen, som de senaste åren har tagit emot över 30 000 samtal per år.

För uppdraget erhåller Uppsala universitet ett särskilt ramanslag i regleringsbrevet (2.4 ap. 7 Kunskap och information om mäns våld mot kvinnor). Anslaget disponeras av NCK för avsett ändamål (se tabell 5.20).

Tabell 5.20 Finansiering av Nationellt centrum för kvinnofrid, tkr

Områdesnämnd/övrigt ¹	2020 Beslut	2021 Beslut	2022 Beräkning	2023 Beräkning	Förändring 2020-2021
Nationellt centrum för kvinnofrid	17 690	17 994	18 285	18 578	304
Summa basresurs	17 690	17 994	18 285	18 578	304

1) Förändringar mellan åren avser bedömd pris- och löneomräkning.

6. Resurser för gemensamma stödfunktioner

De gemensamma stödfunktionerna består av:

- Universitetsgemensamma
- Områdes-/fakultetsgemensamma
- Biblioteksgemensamma
- Institutionsgemensamma

Konsistoriet beslutar om ramen för de universitetsgemensamma och biblioteksgemensamma stödfunktionerna. Områdesnämnderna ska fastställa ett belopp för finansiering av de områdes- och fakultetsgemensamma stödfunktionerna. Avsättningar till områdeskanslierna beslutas i respektive områdesnämnds verksamhetsplan.

All verksamhet ska bidra till finansieringen av de gemensamma stödfunktionerna vilket innebär att såväl anslags-, bidrags- som avgiftsfinansierad verksamhet ska bidra. I de fall kostnaderna inte täcks inom den bidragsfinansierade verksamheten kan områdesnämndernas anslag för forskning och utbildning på forskarnivå användas för medfinansiering. Inom avgiftsfinansierad verksamhet ska full kostnadstäckning tillämpas.

6.1 Uppsala universitet Innovation

UU Innovation är en universitetsgemensam enhet vars uppdrag är att verka för ett nyttiggörande av kunskap för att skapa värde för Uppsala universitet och samhället i övrigt (UFV 2007/217). UU Innovation ska verka för samverkan, kunskapsutbyte och kommersialisering vid Uppsala universitet. De ska ge stöd till enskilda forskare, forskargrupper och studenter, exempelvis genom rådgivning kring patentskydd och rättighetsfrågor, process- och projektledning, finansiering och affärsrådgivning, samt stöd vid kontakter med myndigheter och företag. UU Innovation ska initiera och utveckla strategiska allianser mellan universitetet, näringsliv och offentliga organisationer samt skapa modeller och arbetsformer för tvärvetenskapligt kunskapsutbyte.

Konsistoriet beslutar om gemensam finansiering av UU Innovation och stödet till kommersialisering, tekniköverföring och samverkan genom att områdesnämnderna avsätter medel enligt tabell 6.1 samt via universitetsgemensamma ändamål enligt tabell 6.5. Det så kallade nyckelaktörsprogrammet innebar att universitetet mellan åren 2007 och 2014 erhöll särskild finansiering på totalt 40 mnkr från Vinnova för att bygga upp kompetens inom kommersialiserings- och samverkansstöd. Sedan programmets planliga avveckling har universitetets finansieringsansvar ökat för att bibehålla nivån på stödet i dessa frågor.

Tabell 6.1 Finansiering av UU Innovation, tkr

	2020	2021	2022	2023
	Beslut	Beslut	Beräkning	Beräkning
Humaniora och samhällsvetenskap ¹	3 100	3 400	3 700	4 000
Medicin och farmaci ¹	4 700	5 000	5 350	5 650
Teknik och naturvetenskap ¹	4 700	5 000	5 350	5 650
Universitetsgemensamma ändamål	4 500	4 600	4 600	4 700
Delsumma	17 000	18 000	19 000	20 000
Anslag 2:64 ap.20 Innovationsverksamhet vid universitet och högskolor	11 161	11 341	11 522	11 522
Summa	28 161	29 341	30 522	31 522

1) Anslag för forskning och utbildning på forskarnivå enligt tabell 5.19.

6.2 Uppsala universitet musik och museer

I Uppsala universitet musik och museer ingår verksamheterna Museum Gustavianum, Evolutionsmuseet, Uppsala linneanska trädgårdar och Musicum. Avdelningen ingår i universitetsförvaltningen och dess uppgifter framgår av arbetsordningen (UFV 2018/1183). Konsistoriet beslutar om universitetsgemensam finansiering av Uppsala universitet musik och museer enligt tabell 5.2. Finansieringen sker med medel från områdesnämnderna samt avkastningen från den Gustavianska stiftelsen. Finansieringen ökar 2021 med 1 265 tkr (pris- och löneomräkning).

Tabell 6.2 Finansiering av Uppsala universitet musik och museer, tkr

	2020 Beslut	2021 Beslut	2022 Beräkning	2023 Beräkning	Förändring 2020-2021
Musik och museer, ram	73 521	74 786	75 990	77 205	1 265
Finansiering Uppsala universitet musik och museer					
Humaniora och samhällsvetenskap	3 745	3 809	3 871	3 933	64
Medicin och farmaci	1 040	1 058	1 075	1 092	18
Teknik och naturvetenskap	15 532	15 799	16 054	16 310	267
Gustavianska stiftelsen	53 204	54 119	54 187	55 054	915
Summa finansiering musik och museer	73 521	74 786	75 186	76 389	1 265

6.3 Kulturarvet m.m.

Vid finansieringen av gemensamma kostnader som främst är förknippade med kulturarvet (museer, trädgårdar och vissa delar inom biblioteket) och den utövande musiken samt kostnader förenade med de så kallade exercitieverksamheterna (rid- och ritverksamheten) nyttjas i huvudsak den avsättning som görs från den Gustavianska stiftelsen (reservfonden). De delar som ingår i Uppsala universitet musik och museer fördelas i avsnitt 6.2. Icke fördelade medel från avkastningen fördelas senare av rektor.

I avsättningen till kulturarvet m.m. ingår finansiering av särskilda satsningar såsom fundraising och sponsorinsatser. Här ingår även delfinansiering av promotionerna och professorsinstallationen m.m., universitetsaulan samt vissa högtider. Avsättningen till fundraising ökar för att fortsätta arbetet med att bygga en plattform.

Ett särskilt belopp sätts av till investering inom kulturarvet. Anledningen är att det har gjorts stora investeringar inom kulturarvet bland annat genom ombyggnaden av universitetshuset. Det följer samma ordning som för andra investeringar i lokalprojekt, där finansiering görs med centrala avsättningar av statsanslag.

Medicinhistoriska museet delfinansieras av avkastningen från Gustavianska stiftelsen. Beloppet regleras i ett särskilt avtal.

Tabell 6.3 Finansiering av särskilda satsningar via medel från Gustavianska stiftelsen, tkr

	2020 Beslut	2021 Beslut	2022 Beräkning	2023 Beräkning	Förändring 2020-2021
Universitetsaulan	2 000	2 000	2 000	2 000	0
Promotioner, installation m.m	4 200	4 300	4 400	4 500	100
Fundraising/sponsor	7 000	9 000	9 500	10 000	2 000
Jubileer, föreläsningar m.m. ¹	1 700	1 700	1 700	1 700	0
Idrottssamverkan	200	200	200	200	0
Valborg	300	200	200	300	-100
Lika villkor – priser	550	550	550	550	0
Investeringar inom kulturarvet	7 000	7 000	7 000	7 000	0
Totalt	22 950	24 950	25 550	26 250	2 000

Tabell 6.4 Finansiering av exercitieverksamheterna m.m., tkr

	2020 Beslut	2021 Beslut	2022 Beräkning	2023 Beräkning	Förändring 2020-2021
Ridinstitutionen ²	412	419	426	432	7
Ritinstitutionen	723	735	747	759	12
Medicinhistoriska museet	464	472	479	487	8
Totalt	1 599	1 626	1 652	1 678	27

1) Från och med 2018 ingår Almedalsveckan, föreläsningsserierna TedX, Forskar Grand Prix m fl i denna post. Från och med 2019 ingår även novemberfesten.

2) Från och med 2018 ingår två nya ridstipendier i tilldelningen.

6.4 Universitetsgemensamma funktioner

I de universitetsgemensamma funktionerna ingår:

- Universitetsledningen
- Universitetsförvaltningen (stödfunktioner med uppdrag från universitetsdirektören)
- Internrevisionen
- Vissa enheter under rektor (UU Innovation)
- Universitetsövergripande kostnader

Inom posten universitetsledningen ingår kostnader för rektor, prorektor samt del av vicerektorerna. Här ingår också kostnader för konsistoriet, rektorsråden och medel för vissa utvecklingsprojekt.

Universitetsförvaltningens uppgift är att skapa goda förutsättningar för utbildning och forskning.

Universitetsförvaltningen ska stödja konsistoriet, rektor, områdes- och fakultetsnämnder, institutioner och verksamheten både genom strategiskt och administrativt stöd, med ett särskilt ansvar för att universitetet fullgör sitt övergripande myndighets- och arbetsgivaransvar. Universitetsförvaltningen ansvarar för att förvalta och utveckla universitetets administration. I universitetsförvaltningen ryms även de administrativa uppdrag och verksamheter som lämpligen hanteras gemensamt inom universitetet.

Universitetsförvaltningens uppgifter framgår av dess arbetsordning.

En prioriterad fråga är samordning, styrning och finansiering av IT-tjänster. En gemensam avdelning för IT har inrättats med uppdraget att stödja hela universitetet. En IT-nämnd med universitetsdirektören som ordförande leder verksamheten. Det verkställande ansvaret vilar på IT-direktören. Finansiering av den nya IT-organisationen görs dels universitetsgemensamt enligt tabell 6.5, dels genom en IT-avgift. IT-avgift tas ut av varje institution baserat på antal medarbetare och vald servicenivå. Rektor fastställer IT-avgiftens storlek i kompletterande verksamhetsplan för 2021.

I posten universitetsövergripande kostnader ingår t.ex. företagshälsovård, samlingsförsäkringar, tjänstereseförsäkringar, stöd till funktionshindrade studenter och bonusavtalet (lärares kopiering). Även föräldrapenningtillägget för anställda ingår i de universitetsövergripande kostnaderna (UFV 2010/2043). Nytt för 2021 är att vissa kostnader för högskoleprovet finansieras inom denna ram.

Finansieringen av de universitetsgemensamma kostnaderna för 2021 redovisas i tabell 6.5.

Tabell 6.5 Finansiering av universitetsgemensamma kostnader, tkr

	2020 Beslut	2021 Beslut	2022 Beräkning	2023 Beräkning	Förändring 2020-2021
Universitetsledningen	20 631	20 986	21 324	21 665	355
Internrevisionen	4 633	4 713	4 789	4 865	80
Vissa enheter under rektor:					
- UU Innovation	4 500	4 600	4 600	4 600	100
Utvecklingsprojekt	5 000	0	0	0	-5 000
Universitetsförvaltningen ¹	340 675	353 985	359 603	365 277	13 310
Universitetsgemensam IT	112 101	114 029	115 865	117 719	1 928
Universitetsövergripande kostnader	56 000	60 000	60 000	60 000	4 000
Universitetsgem. Campus Gotland	5 300	5 300	5 300	5 300	0
Centralarkivet	3 500	3 700	3 800	3 800	200
Totalt	552 340	567 312	575 361	583 388	14 972
Intendentur på Gotland (se tabell 5.6)	13 265	10 959	11 135	11 314	-2 306
Summa	565 605	578 271	586 496	594 701	12 666

1) Posten utvecklingsprojekt om 5 000 tkr ingår från och med 2021 i budgetramen för universitetsförvaltningen.

Budgetramen för universitetsförvaltningen ökar totalt sett med 13 310 tkr mellan 2020 och 2021. Universitetsförvaltningen tilldelas pris- och löneomräkning samt en förstärkning på 2 500 tkr för en

långsiktig satsning på nationell studentrekrytering. Utöver detta ingår även posten utvecklingsprojekt (5 000 tkr) i denna post från och med 2021. Utvecklingsprojekt redovisades dessförinnan på en egen rad.

Ett centralarkiv finns i Segerstedthuset. Finansiering av hyran sker med gemensamma medel om 3 700 tkr. Skapandet av ett centralarkiv ska reducera de totala kostnaderna för arkivhantering inom universitetet.

De universitetsövergripande kostnaderna består till en betydande del av systemkostnader och andra kostnader och avgifter som universitetet är skyldigt att betala.

Intendenturkostnaderna på Campus Gotland finansieras enligt tabell 6.6. Fördelningen per vetenskapsområde baseras på antal helårsstudenter samt på tidigare års lönesumma för anställda med arbetsort Visby. Kostnaden fördelas vidare till berörda institutioner med samma fördelningsbas. Förändringen av intendenturkostnaden består av en sänkning med 2 690 tkr då delar av IT-stödet vid Campus Gotland finansieras via IT-avgiften från och med 2021 samt en uppräknings om 200 tkr avseende pris- och löneomräkning.

Tabell 6.6 Finansiering av intendenturkostnader Campus Gotland, tkr

Områdesnämnd	2020			2021		
	Utbildning	Forskning	Totalt	Utbildning	Forskning	Totalt
Humaniora och samhällsvetenskap	7 535	2 374	9 909	6 305	1 891	8 196
Medicin och farmaci	376		376	305	0	305
Teknik och naturvetenskap	2 311	669	2 980	1 935	523	2 458
Summa områdesnämnder	10 222	3 043	13 265	8 545	2 414	10 959
Universitetsförvaltningen			1 059			875
Totalt	10 222	3 043	14 324	8 545	2 414	11 834

Finansieringen av universitetsgemensamma kostnader i övrigt görs genom att varje institution/motsvarande påförs ett fast belopp. Institutionerna får således tidigt information om beloppets storlek, vilket skapar stabila planeringsförutsättningar. Kostnaden fördelas mellan vetenskapsområdena baserat på det senast avslutade årets lönekostnader inklusive arvoden och lönebikostnader inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive forskning och utbildning på forskarnivå. Även stipendier inom forskning ingår i löneunderlaget. Debitering görs med 1/12 av fastställt årsbelopp och bokföring görs direkt på respektive verksamhetsgren.

Kostnaden för stödfunktionerna fördelas mellan utbildning på grundnivå och avancerad nivå och forskning och utbildning på forskarnivå utifrån en bedömning om omfattningen av stöd till respektive verksamhet. 2021 fördelas de universitetsgemensamma ändamålen med 43 procent till utbildning på grundnivå och avancerad nivå och 57 procent till forskning och utbildning på forskarnivå, vilket är samma andelar som 2020.

Områdesnämnderna ska bidra till universitetsgemensamma funktioner, inklusive internhyran (lokaltjänstkostnaden) för dessa, enligt tabell 6.7.

Tabell 6.7 Fördelning universitetsgemensamma kostnader per område, tkr

Områdesnämnd	2020			2021			Förändring
	Utbildning	Forskning	Totalt	Utbildning	Forskning	Totalt	
Humaniora och samhällsvetenskap	116 978	82 322	199 300	121 152	83 792	204 944	5 644
Medicin och farmaci	54 411	91 337	145 748	54 022	94 940	148 962	3 214
Teknik och naturvetenskap	55 797	127 495	183 292	58 770	128 636	187 406	4 114
Intendentur, Universitetsbiblioteket, centrubildningar, universitetsförvaltningen	10 320	13 680	24 000	10 000	16 000	26 000	2 000
Totalt	237 506	314 834	552 340	243 944	323 368	567 312	14 972

6.5 Universitetsbiblioteket

Universitetsbiblioteket svarar för den vetenskapliga informationsförsörjningen och är en del av universitetets stödfunktioner. Biblioteket är en resurs för Open access, Open science och annan vetenskaplig kommunikation. Vidare verkar biblioteket för digitalt tillgängliggörande av fysiska samlingar och tillhandahåller studie- och forskningsmiljöer. Universitetsbibliotekets uppgifter framgår av dess arbetsordning (UFV 2016/810).

Fördelningen av finansieringen mellan områdesnämnds nämnderna görs enligt följande:

- 67 procent fördelas baserat på antalet helårsstudenter de tre senaste åren
- 33 procent fördelas baserat på forskningsvolym mätt i intäkter de tre senaste åren

Modellen är enkel och robust, tar hänsyn till kostnadsdrivare och ger områdesnämnderna förutsägbara och tydliga planeringsförutsättningar.

Förvärv av elektronisk och tryckt media hanteras som en separat budgetpost där över- och underskott hanteras centralt vid universitetet.

Konsistoriet beslutar om tilldelningen till universitetsbiblioteket, se tabell 6.8. Universitetsbiblioteket tilldelas 179 947 tkr för 2021, en ökning på 3 043 tkr. Ökningen består av PLO. Budgeten för mediaförvärv uppgår till 68 892 tkr för 2021, en ökning med 1 053 tkr jämfört med 2020, med anledning av prisökningar. Kostnadsbudgeten för mediaförvärv är 4 300 tkr högre än tilldelning då balanserat kapital ska nyttjas.

Medel till Acta Universitatis Upsaliensis är sedan 2018 del av universitetsbibliotekets budget.

Tabell 6.8 Finansiering av universitetsbiblioteket, tkr

	2020 Beslut	2021 Beslut	2022 Beräkning	2023 Beräkning	Förändring 2020-2021
Universitetsbiblioteket, ram	176 904	179 947	182 844	185 769	3 043
Mediakostnader ¹	67 840	68 892	72 083	75 417	1 053
Universitetsbiblioteket totalt, ram	244 744	248 839	254 927	261 186	4 096
Finansiering universitetsbiblioteket					
Humaniora och samhällsvetenskap	108 424	111 008	113 805	116 683	2 584
Medicin och farmaci	54 726	55 449	56 846	58 284	723
Teknik och naturvetenskap	61 980	62 431	64 004	65 622	451
Acta Universitatis Upsaliensis	954	970	986	1 002	16
Gustavianska stiftelsen	18 660	18 981	19 287	19 595	321
Summa finansiering universitetsbiblioteket	244 744	248 839	254 927	261 186	4 095

1) Avsatta medel för finansiering av mediakostnader är 4 300 tkr lägre per år än beräknad kostnad avseende åren 2021-2023. Mellanskillnaden ska hanteras av balanserat kapital.

7. Lokalförsörjning

7.1 Universitetets lokalinhav

Som statlig myndighet får universitetet varken äga eller förvalta fastigheter. Lokalförsörjningen sker därför genom inhyrning av lokaler. Per den 31 december 2021 beräknas universitetets totala förhyrda lokalarea uppgå till cirka 414 000 kvm, varav cirka 11 000 kvm beräknas vara uthyrd i andra hand till externa hyresgäster. Arealändringarna i tabell 7.1 beror främst på att i slutet av 2021 ska tillbyggnaden hus 10 till Ångströmlaboratoriet stå klart och först 2022 kan nuvarande lokaler inom ITC-området (Polacksbacken) avflyttas.

Tabell 7.1 Universitetets beräknade lokalinhav vid utgången av respektive år 2020– 2023, m²

2020	2021	2022	2023
397 000	414 000	398 000	398 000

7.2 Planering av framtida lokaler

Under 2020 utarbetas en ny lokalförsörjningsplan för fastställande av konsistoriet under hösten 2020. I lokalförsörjningsplanen ligger fokus på riktlinjer, nyckeltal och styrande principer som avses utgöra stöd för ett effektivt nyttjande av universitetets lokaler. Från och med 2021 kommer därmed en tydligare styrning utgå från konsistoriet med krav på återrapportering gentemot de uppställda riktlinjerna.

En förändring inför 2020 är att en strategisk dimension till arbetet i tidiga skeden (förprojektering) införs. Syftet med denna förändring är dels att ge ett bättre stöd till universitetets verksamheter vid planering av lokalförändringar och dels att bättre koppla enskilda lokalbehov med universitetets totala lokalbestånd, och därmed uppnå en effektivare lokalförsörjning med en bättre hushållning av ekonomiska resurser.

Under 2020 har arbetet med hållbarhetsfrågor intensifierats och även detta område kommer att belysas i lokalförsörjningsplanen. En gemensam visionsförklaring och handlingsplan gällande hållbarhet har framtagits av Uppsala universitet och Akademiska Hus AB. I övrigt innehåller lokalförsörjningsplanen en beskrivning av pågående projekt, lokalkostnader och lokalinhav samt kommande planerade förändringar inom lokalförsörjningsområdet.

I de följande avsnitten redovisas lokalprojekt under utredning och planering samt lokalprojekt som är under genomförande. I bilaga 3 "Investeringsbudget och planeringsunderlag, lokalprojekt" redovisas utvecklingen av total lokalprojektkostnad som universitetet redan är bundet till genom tidigare beslutade lokalprojekt samt planerade lokalprojekts prognostiserade investeringar samt dess genererade totala lokalprojektkostnad. I bilaga 3 (tabell 1) redovisas lokalprojektkostnader för universitetet totalt.

7.3 Lokalprojekt under utredning

Lokalprojekten i detta avsnitt är under utredning (beslutade) eller planerade (pågående förstudie). Projekten avser såväl anpassning av befintliga lokaler som färdigställande av nya lokaler.

Beslut om genomförande för respektive lokalprojekt fattas av rektor först då kostnadskonsekvenser och tidplan klarlagts och föreslagen finansiering bedöms rymmas inom universitetets investeringsbudget avseende lokalprojekt, bilaga 3.

I bilaga 3 (tabell 2) redovisas universitetets prognostiserade investering (inredning, nätverk, passersystem, ej hyresgrundande lokalanpassningar etc.) för de planerade lokalprojekten. Lokalutredningarna är i olika faser vilket innebär olika förutsättningar att ge prognoser för framtida investeringar.

Carolina Rediviva, läsesal A-B och Specialläsesalen. Det finns behov av renovering och översyn av säkerhet och inredning i läsesalarna. Färdigställandet är planerat till 2023.

Kv. Örtedalen, Linnéträdgården. Statens fastighetsverk och Uppsala universitet har för avsikt att ersätta den befintliga provisoriska paviljongen med en permanent servicebyggnad för besökare. Färdigställande av ny servicebyggnad planeras till våren 2022.

Tentamenslokaler. Efterfrågan på lokaler för digitala tentamina ökar och ytterligare platser kan behövas iordningställas. Färdigställande planeras preliminärt till 2021.

Universitetsbiblioteket, bokdepå Tandemhallen, Engelska parken. I bokdepån skulle ett effektivt kompakthyllsystem göra att cirka tre gånger mer material får plats. En renovering av lokalerna behöver ske innan monteringen av kompakthyllsystemet kan göras. Färdigställande av depån är planerat till 2021.

7.4 Lokalprojekt under genomförande

Tabell 7.2 redovisar universitetets egna beslutade investering i bl.a. inredning, nätverk, passersystem och i förekommande fall ej hyresgrundande lokalanpassningar inom ramen för de lokalprojekt som är under genomförande med gemensam anslagsfinansiering. I bilaga 3 (tabell 3) redovisas total lokalprojektkostnad avseende beslutade och planerade lokalprojekt med gemensam anslagsfinansiering.

Utöver nedanstående projekt finns ytterligare lokalprojekt som har genomförts eller är under genomförande med finansiering via Gustavianska stiftelsen (reservfonden) och/eller annan finansiering (med annan finansiering avses finansiering av vetenskapsområde, institutioner, intendenturområden, universitetsbiblioteket, etc.). I bilaga 3 (tabell 4 och 5) redovisas total lokalprojektkostnader avseende beslutade och planerade lokalprojekt med denna finansiering.

En aktuell och detaljerad redovisning av investeringar och lokalprojektkostnad per beslutat lokalprojekt och finansiär upprätthålls på universitetets medarbetarportal, länk: [Lokalprojekt - investeringar och kapitalkostnader](#).

Tabell 7.2 Pågående beslutade lokalprojekt, förändringar per 2020-04-07

Projektbenämning	Beslutad investering (tkr)		Kapitalkostnad och ej avskrivn bara kostn fr.o.m. år ¹
Bergsbrunnagatan och Campus Gotland. Lokalanpassning av för införande av digital tentamina	5 900	2	2019, 2020
Botaniska trädgården. Trädgårdsvillan. Om- och tillbyggnad	11 600	3	2022
Carolina Rediviva. Entréplanets funktioner och omvandling	50 465	4	2019, 2020
Gamla torget. Lokalanpassning för statsvetare och studenter	33 875	5	2017, 2020
Rudbecklaboratoriet. Förnyelse. Om- och tillbyggnad	100 800	6	2014-2017, 2020
Rådhuset (kvarteret). Gamla torget. Lokalanpassning m.m.	23 400	7	2019, 2020
Universitetshuset. Underhåll och komplettering	80 218	8	2017, 2020
Ångström, Nya (Ångström etapp 4). Tillbyggnad hus 9 och hus 10 ombyggn	190 000	9	2019-2023
Beslutade lokalprojekt att genomföra efter beslutad VP 2020			
BMC B1:3. Tentamenslokal digital tentamina	2 900	10	2020
BMC ombyggnad av lokaler för studerandeytor och flytt av fakultetsrum för MedFarm	15 500	11	2021
Gustavianum, Uppsala universitetsmuseum. Klimat, säkerhet, tillgänglighet	49 600	12	2023

¹⁾ Angivet år då den beslutade, prognostiserade investeringen beräknas att börja avskrivas. Där flera år är angivna har del av investering aktiverats och/eller beräknas att börja avskrivas.

Angivna år omfattar även ej avskrivningsbara kostnader.

²⁾ RS 2018-08-28.

³⁾ RS 2018-12-18, finansieras via Gustavianska stiftelsen. Ingår i tabell 4 i bilaga "Investeringsbudget".

⁴⁾ RS 2016-04-19, total investering 68 000 tkr varav 12 535 tkr finansieras via Gustavianska stiftelsen och 5 000 tkr av universitetsbiblioteket.

⁵⁾ RS 2015-03-24.

⁶⁾ RS 2014-05-20, total investering 150 550 tkr varav 49 750 tkr finansieras av vetenskapsområdet för medicin och farmaci (=annan finansiering).

⁷⁾ RS 2017-05-09.

⁸⁾ RS 2015-04-14, total 122 968 tkr varav 42 750 tkr finansieras via Gustavianska stiftelsen.

⁹⁾ Nytt RS 2019-06-18 (ramändring 28 000 tkr), RS 2017-11-21 (162 000 tkr).

¹⁰⁾ Nytt lokalprojekt RS 2019-11-05.

¹¹⁾ Nytt lokalprojekt RS 2020-04-07, total investering 28 800 tkr varav 13 300 tkr finansieras av vetenskapsområdet för medicin och farmaci (=annan finansiering).

¹²⁾ Nytt lokalprojekt RS 2020-06-09, total investering 49 600 tkr varav 24 800 tkr finansieras med gemensam anslagsfinansiering och 24 800 tkr finansieras via Gustavianska stiftelsen. Ombyggnaden innebär även ett 10-årigt hyreställag om 3 340 tkr per år.

7.5 Internhyra

Beräkning av internhyra (lokaltjänstkostnad) baseras i årets verksamhetsplan bland annat på Konjunkturinstitutets aprilprognos 2020 för konsumentprisindex (KPI) istället för decemberprognosen 2019 som brukligt. I sin rapport "Konjunkturläget april 2020" betonar de att det råder stor osäkerhet med anledning av utbrottet av covid-19. Med största sannolikt blir det en djup nedgång i efterfrågan i ekonomin vilket normalt påverkar konsumentprisindex negativt. Under perioden 2021-2023 kommer universitetet att omförhandla ett flertal hyresavtal varav två av dem troligen innebär en större förändring av kostnader i avtalsportföljen. De två hyresavtalen är Biomedicinskt centrum (cirka 79 000 kvm) och Ekonomikum (cirka 22 000 kvm).

Internhyran (lokaltjänstkostnaden) för de lokaler universitetet hyr in beräknas för 2021 till 847 mnkr utifrån nämnda förutsättningar. Kostnaden inkluderar avtalskostnader såsom bashyra, media (el, värme, vatten och kyla) och övriga kostnader kopplade till hyresavtalen. Cirka 25 mnkr av den totala internhyran (lokaltjänstkostnaden) 2021 beräknas vara intäkter för lokaler som är uthyrda i andra hand till externa hyresgäster.

Under året sker förändringar av internhyran (lokaltjänstkostnaden) löpande p.g.a. verksamhets- och avtalsförändringar. Den slutliga beräkningen för debitering av internhyran för året sker den 1 december, utifrån faktiska avtalskostnader, och kommer därmed att kunna avvika från angiven prognos i verksamhetsplanen.

Förutom avtalskostnader ingår även interna kostnader i internhyran (lokaltjänstkostnaden) såsom lokalvård, förprojektering, hyresbortfall för vakanta lokaler och passerkontroll. I det interna kostnadsslaget lokalvård som sker i universitetets egen regi, ingår även kostnader för förbrukningsartiklar. Förprojektering innefattar projektledarnas timdebitering för i huvudsak rådgivning och strategisk planering i tidiga skeden i lokalprojekt. Passerkontroll avser kostnaden för drift och underhåll av passersystemet.

Den totala prognosen för de interna kostnadsslagen 2021 är 59 mnkr exklusive vakanta lokaler. Det interna kostnadsslaget hyresbortfall för vakanta lokaler är inte ett eget kostnadslag, utan en metod för att internt fördela kostnaden på alla lokaler som är i bruk. De interna kostnadsslagen per kvadratmeter samt totalbelopp fastställs av rektor under hösten 2020 i kompletterande verksamhetsplan för 2021, se 1.6.3.

Tabell 7.3 Prognos fördelning av internhyran (lokaltjänstkostnaden) per år och kostnadslag, mnkr

Kostnadslag	2020	2021	2022	2023
Avtalskostnader	783	788	834	842
Interna kostnader	55	59 ¹⁾	59	61
Totalt	838	847	893	903

¹⁾ Höjningen avser i huvudsak satsningar avseende lokalvården (löneökningar)

8. Investeringar i anläggningstillgångar

En investering innebär att universitetet anskaffar en anläggningstillgång. En anläggningstillgång ska ha en ekonomisk livslängd på minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst 25 tkr. Anläggningstillgångar kan vara både materiella och immateriella anläggningstillgångar. Vid investeringstillfället uppstår ingen kostnad utan kostnaderna består av årliga avskrivnings- och räntekostnader under den ekonomiska livslängden.

Anslagen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt forskning och utbildning på forskarnivå ska täcka sin del av de årliga avskrivnings- och räntekostnader. Avskrivnings- och räntekostnader som är hänförliga till verksamhet finansierad av externa bidrags- eller uppdragsgivare ska finansieras genom att kostnaderna täcks av bidrags- eller avgiftsintäkterna.

Avskrivningarna uppgick till 298 mnkr under 2019 (2018: 298) och det bokförda ekonomiska värdet av universitetets anläggningstillgångar uppgick vid bokslutet 2019 till 991 mnkr (2018: 1 060) enligt tabell 8.1.

Tabell 8.1 Anläggningstillgångar, mnkr

	Bokfört värde 2017-12-31	Bokfört värde 2018-12-31	Bokfört värde 2019-12-31	Avskrivningstider/ ekonomisk livslängd
Balanserade utgifter för utveckling	13	2	4	3 eller 5 år
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	1	6	5	3 eller 5 år
Byggnader, mark och annan fast egendom	3	3	6	20 år
Förbättringsutgift på annans fastighet	252	260	244	3 - 20 år
Maskiner och andra tekniska anläggningar	294	283	280	3, 5 eller 10 år
Möbler och inredning	325	285	293	5 eller 10 år
Datorer och kringutrustning	90	97	92	3 eller 5 år
Bilar och andra transportmedel	2	1	1	5 eller 10 år
Konst	10	11	11	Ingen avskrivning
Pågående nyanläggning	94	112	55	Avskr. startar när färdigställande
Summa	1 092	1 060	991	

8.1 Låneram och utrymme för anslagsfinansierade investeringar

Universitetet ska finansiera investeringar i anläggningstillgångar med lån i Riksgälden. Då bidrag erhållits från icke-statliga finansiärer behöver inget lån tas. Detta gäller även för bidrag från statliga bidragsgivare under förutsättning att bidraget har tilldelats särskilt för ändamålet.

Universitetet tilldelas i regleringsbrevet en viss låneram, det vill säga ett högsta utrymme för lån i Riksgälden, till investeringar i inredning och utrustning som finansieras av statsanslag. Behovet av låneram har ökat under de senaste åren på grund av universitetets expansion. Enligt bedömningen i budgetunderlaget för 2021-2023 kommer behovet av låneram att vara 800 mnkr under 2020 och 800 mnkr per år under perioden 2021-2023, se tabell 8.2.

Tabell 8.2 Låneram och investeringar i lånefinansierade anläggningstillgångar 2018- 2023 (mnkr), uppgifter lämnade i budgetunderlaget 2021-2023

	2019 Utfall	2020 Prognos	2021 Beräkning	2022 Beräkning	2023 Beräkning
Ingående balans lån i Riksgäldskontoret	766	748	774	778	777
Beräknad nyupplåning	154	200	181	176	176
Beräknad amortering	-172	-174	-177	-177	-177
Utgående balans lån i Riksgäldskontoret	748	774	778	777	776
Maximalt utnyttjande av låneram under året	765	774	778	777	776
Föreslag låneram	800	800	800	800	800

Universitetets låneram beslutas av regeringen årligen i regleringsbrevet. Uppföljning av investeringar i förhållande till låneramen görs löpande under året och det är möjligt att inkomma med begäran till regeringen om tillfälligt utökad låneram om beslutad låneram inte täcker universitetets behov.

8.2 Gemensam anslagsfinansiering av investeringar i lokalprojekt

Kapitalkostnader (avskrivnings- och räntekostnader) för vissa investeringar av universitetsgemensamt intresse finansieras via centrala avsättningar. Det gäller främst lokalprojekt bl.a. inredning, nätverk och passersystem och i förekommande fall byggnadsåtgärder och lokalanpassning.

Den centrala avsättningen ska täcka kapitalkostnader genererade från beslutade lokalprojekt samt eventuella kommande lokalprojekt som beslutats av rektor. Utöver detta finansieras vissa lokalprojekt helt eller delvis av Gustavianska stiftelsen. Fördelningen av investeringskostnaderna mellan utbildning och forskning sker utifrån förväntat nyttjande. Den centrala avsättningen för gemensam anslagsfinansiering av kapitalkostnader är för 2020 totalt 68 mnkr, varav 28 mnkr inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå och 40 mnkr inom forskning och utbildning på forskarnivå (se tabell 5.7 och tabell 5.17).

Universitetets investeringsbudget tillika planeringsunderlag avseende beslutade och planerade lokalprojekt biläggs i bilaga 3. Investeringsbudgeten uppdateras kontinuerligt och används även som ett planeringsunderlag inför bedömning av nyinvesteringar med gemensam anslagsfinansiering och/eller med medel från Gustavianska stiftelsen. Lokalprojekt med gemensam anslagsfinansiering och/eller medel från Gustavianska stiftelsen beslutas av rektor.

Bilaga 3 omfattar även beslutade och planerade lokalprojekt med "Annan finansiering". Med denna typ av finansiering avses lokalprojekt som finansieras av institutioner och vetenskapsområden.

En aktuell och detaljerad redovisning av investeringar och kapitalkostnad per beslutat lokalprojekt presenteras i universitetets medarbetarportal.

9. Konsistoriets beslut

Konsistoriet beslutar

att fastställa gränsvärden för myndighetskapitalet samt uppdrag till områdesnämnderna enligt avsnitt 1.4.3,

att fastställa uppdrag till områdesnämnderna om avgiftsfinansierad verksamhet enligt avsnitt 1.6.4,

att fastställa uppdrag till rektor och områdesnämnderna enligt avsnitt 2,

att fastställa uppdrag till rektor och områdesnämnderna enligt avsnitt 3,

att fastställa uppdrag till rektor och områdesnämnderna enligt avsnitt 4,

att fastställa uppdrag till områdesnämnderna enligt avsnitt 5 samt fördelning av anslag enligt tabell 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 5.6, 5.7, 5.8, 5.10, 5.11, 5.12, 5.13, 5.14, 5.15, 5.16, 5.17, 5.18 och 5.19.

att fastställa uppdrag till gemensamma stödfunktioner enligt avsnitt 6 samt finansiering enligt tabell 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 6.7 och 6.8,

att fastställa föreslagna låneramar för investeringar enligt avsnitt 8.1 samt anslagsfinansiering av investeringar enligt avsnitt 8.2,

att uppdra åt rektor att fördela medel som under 2020 tilldelas universitetet i extra ändringsbudgetar med anledning av covid-19-situationen inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå, samt

att under förutsättning att förändringarna är av mindre omfattning uppdra åt rektor att fastställa justeringar av verksamhetsplanen efter att budgetpropositionen 2021 presenterats.

I tabellerna anges beräknade belopp för 2022 och 2023. Dessa fastställs inte i verksamhetsplanen för 2021.

10. Bilagor

Bilaga 1 Tilldelade anslagsposter och särskilda åtaganden

Bilaga 2 Lönebikostnader (LBK)

Bilaga 3 Investeringsbudget och planeringsunderlag

Bilaga 4 Strategiska forskningsområden

Bilaga 5 Intern styrning och kontroll

Bilaga 6 Definition av vissa termer